

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัยและผลการวิเคราะห์สถานการณ์ภาพการทำงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิต

วิธีดำเนินการวิจัย

ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาค้นคว้าจากหนังสือ วารสาร สิ่งพิมพ์รัฐบาล และเอกสารประเภทต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อศึกษาความหมายของวิชาบรรณารักษศาสตร์ ประวัติความเป็นมาของการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ตั้งแต่เริ่มแรกและเน้นโดยเฉพาะในประเทศไทย การก่อตั้งแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ในคณะอักษรศาสตร์และในบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รายละเอียดของการศึกษาในระดับต่าง ๆ การศึกษาจากเอกสารนี้จะช่วยให้เข้าใจเรื่องราวเกี่ยวกับหัวข้องานวิจัยได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้น

ข้อมูลที่ไม่สามารถค้นคว้าจากเอกสารได้ ใช้วิธีการสำรวจโดยการออกแบบสอบถามตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำกัดเฉพาะผู้สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในระดับปริญญาตรี ตั้งแต่ปีการศึกษา 2502-2516 จำนวน 230 คน และระดับปริญญาโท ตั้งแต่ปีการศึกษา 2507-2516 จำนวน 30 คน โดยผู้วิจัยได้ทำการรวบรวมรายชื่อจากทะเบียนนิสิตผู้สำเร็จการศึกษาของแผนกวิชา ต่อจากนั้นก็ได้อค้นหาสถานที่ติดต่อจากทำเนียบศิษย์เก่าของแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ของคณะอักษรศาสตร์ หนังสืออนุสรณ์รุ่นของคณะ หนังสือบัณฑิตของสถาบัน และสืบถามจากเพื่อนร่วมรุ่นซึ่งเป็นที่กว้างขวางในแต่ละรุ่น ทั้งนี้ เพื่อให้ได้สถานที่ติดต่อที่ถูกต้องที่สุด ในจำนวนผู้สำเร็จการศึกษาทั้งหมด ปรากฏว่ามีผู้ที่กำลังศึกษาต่อ หรือตั้งหลักแหล่งในต่างประเทศหลายคน ซึ่งผู้วิจัยก็ได้อรวมไว้ในการสำรวจครั้งนี้ด้วย

การสำรวจสถานการณ์ภาพการทำงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิต สาขาบรรณารักษศาสตร์ดังกล่าวนี้ มีแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลก่อนที่จะออกแบบสอบถาม ผู้วิจัยได้พยายามศึกษาเรื่องราวต่าง ๆ จากหนังสือ วารสาร เอกสารและงานวิจัยอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบเป็นเนื้อหาในแบบสอบถามอันจะสามารถคลุมนเรื่องราวที่จำเป็นในการที่จะตอบความมุ่งหมายในการวิจัยให้ได้ทั้งหมด หลังจากนั้นก็นำแบบสอบถามที่ทำขึ้นไป

ทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างประชากรในการวิจัยส่วนหนึ่ง โดยเลือกผู้ที่มีสถานภาพในการทำ
งานแตกต่างกัน คือทั้งที่สำเร็จการศึกษาและออกไปประกอบอาชีพบรรณารักษะและประกอบ
อาชีพอื่น เพื่อวิพากษ์วิจารณ์และเสนอแนะแก้ไขปรับปรุง

แบบสอบถามที่ใช้เป็นเครื่องมือในการวิจัย ประกอบด้วยคำถามที่มี 2 ลักษณะด้วยกัน
ก็คือ คำถามที่เฉพาะเจาะจงให้ตอบ และคำถามแบบเปิดโอกาสให้เลือกตอบโดยเสรี แบบ
สอบถามเริ่มต้นด้วยจดหมายนำจากผู้วิจัยถึงบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่ใช้เป็นตัวอย่างประชากรใน
การวิจัย เพื่อแจ้งให้ทราบถึงข้อควรพิจารณาในการวิจัย โครงการวิจัย วัตถุประสงค์ วิธีการและ
ประโยชน์ของงานวิจัยที่จะได้รับ เมื่อโครงการนี้สำเร็จ พร้อมกันนี้ก็ได้ออกกำหนดระยะเวลาที่
ให้ส่งแบบสอบถามคืน และให้คำมั่นยืนยันว่าคำตอบที่ส่งมาจะถือเป็นความลับ จะไม่มีการเปิดเผย
ชื่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่อย่างใด โดยจะแสดงข้อมูลในรูปตัวเลขทางสถิติเท่านั้น

ส่วนสำคัญคือ เนื้อหาสาระของแบบสอบถามซึ่งแบ่งเป็น 5 ตอนคือ

ตอนที่ 1 เป็นการสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วย

เพศ อายุ สถานภาพสมรส

ตอนที่ 2 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาในแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ อายุใน
ระหว่างศึกษา เวลาที่เกิดความสนใจ สิ่งจูงใจ และผู้มีอิทธิพลจูงใจหรือแนะนำ

ตอนที่ 3 สอบถามถึงการศึกษาคอ อบรม ศึกษาน หลังจากรสำเร็จการศึกษาจาก
แผนกวิชา

ตอนที่ 4 เป็นเรื่องการทำงาน ตำแหน่ง หน้าที่ สังกัด เมื่อแรกจบการศึกษา และ
ปัจจุบัน ประสบการณ์ในการทำงาน อัตราเงินเดือน เหตุผลในการเลือกประกอบอาชีพบรรณารักษะ
หรืออาชีพอื่น และเน้นรายละเอียดลักษณะการปฏิบัติงานของสมุคของผู้ประกอบอาชีพบรรณารักษะ
ปัญหา ตลอดจนกิจกรรมพิเศษ และการนำความรู้ที่ได้รับจากแผนกวิชาไปใช้ในการปฏิบัติ
งาน

ตอนที่ 5 เป็นทัศนคติ ความคิดเห็น ของผู้ตอบแบบสอบถามที่มีต่อแผนกวิชาการจัด
การเรียนการสอน หลักสูตร วิชาเรียน กิจกรรม บริการต่าง ๆ ที่ได้รับ พร้อมด้วยข้อเสนอ
แนะและความต้องการของนิสิตเก่าผู้ตอบแบบสอบถาม

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้ตอบแบบสอบถามโดยทางไปรษณีย์ และให้ผู้ตอบส่งกลับคืนมายังผู้วิจัยเมื่อตอบเรียบร้อยแล้วโดยทางไปรษณีย์เช่นกัน ทั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้ความสะดวกในการส่งแบบสอบถามคืน โดยการติดแสตมป์และพิมพ์ชื่อ ที่อยู่ ของผู้วิจัยไว้ในแบบสอบถามสำหรับส่งกลับด้วย สำหรับบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่ทำงานใน กรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเองเป็นส่วนใหญ่ และได้สัมภาษณ์เพิ่มเติมเมื่อโอกาสอำนวย อนึ่ง เพื่อความรวดเร็วและความสะดวกในการส่ง-รับแบบสอบถาม สำหรับบัณฑิตและมหาบัณฑิตซึ่งทำงานรวมอยู่ในห้องสมุดมหาวิทยาลัย และห้องสมุดใหญ่ ๆ ซึ่งมีจำนวนไม่น้อย ผู้วิจัยได้รับความอนุเคราะห์จากผู้รู้จักในที่นั้น ส่ง-รับ และติดตามแบบสอบถามมาให้ในระยะเวลาที่กำหนด

การส่งแบบสอบถามได้เริ่มส่งเมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2517 กำหนดแบบสอบถามกลับคืนภายใน 15 ธันวาคม 2517 เมื่อใกล้กำหนดก็ได้โทรศัพท์เตือนผู้ที่ยังมิได้ส่งแบบสอบถามคืนอีกครั้ง แต่อย่างไรก็ตามผู้วิจัยก็ได้รับแบบสอบถามจนถึงวันที่ 20 ธันวาคม 2517 จึงได้ส่งแบบสอบถามพร้อมจดหมายขอความร่วมมือและความเห็นใจ โดยชี้แจงให้เห็นความจำเป็นและความสำคัญของคำตอบของงานวิจัย กำหนดรับแบบสอบถามคืนเป็นครั้งสุดท้ายในวันที่ 15 มกราคม 2518

การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ส่วนตัว การศึกษา การเมือง วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาการร้อยละ โดยใช้สูตร

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

$$P = \text{ค่าอัตราส่วนร้อยละ}$$

$$f = \text{จำนวนคนที่ตอบปัญหาในข้อหนึ่ง ๆ}$$

$$N = \text{จำนวนคนทั้งหมดที่ตอบปัญหาข้อนั้น ๆ}$$

ข้อมูลที่ได้อาจการประเมินผล ความคิดเห็น ความต้องการ คำนวณโดยหาค่าเฉลี่ย และทำตามลำดับดังนี้

1. กำหนดรหัสให้กับรายการต่าง ๆ ในแบบสอบถาม เพื่อความสะดวกในการ
ถ่ายทอกข้อมูล
2. แจกแจงความถี่ของคะแนนทุก ๆ ข้อของแบบสอบถามทุกชุด
3. คูณความถี่ (f) ของแต่ละช่วงควายนำหนักคะแนนประจำข้อ (X) ที่กำหนด

คือ

มากที่สุด	=	5
มาก	=	4
ปานกลาง	=	3
น้อย	=	2
น้อยที่สุด	=	1

4. หาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ของค่าตอบแต่ละข้อ โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

$$\bar{X} = \text{ค่าเฉลี่ยของค่าตอบแต่ละข้อ}$$

$$f = \text{ความถี่}$$

$$X = \text{คะแนน (น้ำหนักประจำข้อ)}$$

$$N = \text{จำนวนทั้งหมดของผู้ตอบแต่ละข้อ}^1$$

5. ที่ความหมายค่าเฉลี่ยนำหนักค่าตอบแต่ละข้อดังนี้

$$4.6 - 5.0 = \text{มากที่สุด}$$

$$3.6 - 4.5 = \text{มาก}$$

$$2.6 - 3.5 = \text{ปานกลาง}$$

$$1.6 - 2.5 = \text{น้อย}$$

$$1 - 1.5 = \text{น้อยที่สุด}$$

¹ ประคอง กรรณสูต, สถิติศาสตร์ประยุกต์สำหรับครู (พิมพ์ครั้งที่ 3, นครหลวง
กรุงเทพมหานคร: ไทยวัฒนาพานิช, 2515), หน้า 40.

6. หาส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของค่าคอมแต่ละขอ โดยใช้สูตร²

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

S.D. = ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของค่าคอมแต่ละขอ

f = ความถี่

X = คะแนน (น้ำหนักของค่าคอม)²

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

แบบสอบถามที่ส่งไปยังบัณฑิต จำนวน 230 ชุด ได้รับคำตอบกลับคืนมา 198 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.09 และแบบสอบถามอีก 30 ชุด ที่จัดส่งไปยังมหาบัณฑิต ปรากฏว่ามีผู้ตอบแบบสอบถามครบทั้ง 30 ชุด

บัณฑิตที่ตอบแบบสอบถามทั้งหมด 198 คน เป็นหญิง 193 คน คิดเป็นร้อยละ 97.47 เป็นชาย 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.53 และในจำนวนมหาบัณฑิตทั้งหมด 30 คน เป็นหญิง 28 คน คิดเป็นร้อยละ 93.33 และเป็นชาย 2 คน คิดเป็นร้อยละ 6.67 จะเห็นได้ว่า บัณฑิตและมหาบัณฑิตส่วนใหญ่เป็นหญิง

เมื่อจำแนกตามสถานภาพสมรส ปรากฏว่าในจำนวนบัณฑิต 198 คน บัณฑิตส่วนใหญ่ 122 คน คิดเป็นร้อยละ 61.62 เป็นโสด และที่ทำการสมรสมีจำนวน 76 คน คิดเป็นร้อยละ 38.38 ส่วนมหาบัณฑิต จำนวน 30 คน คือร้อยละ 76.67 ของจำนวนมหาบัณฑิตทั้งหมดได้ทำการสมรส ที่เป็นโสดมีจำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 และหย่า 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 เป็นที่น่าสังเกตว่ามหาบัณฑิตส่วนใหญ่ได้ทำการสมรสซึ่งตรงกับข้ามกับบัณฑิตซึ่งเป็นโสดเป็นส่วนใหญ่

² เรื่องเดียวกัน หน้าเดียวกัน.

บัณฑิตมีอายุปัจจุบันต่ำสุด 21 ปี สูงสุด 40 ปี อายุเฉลี่ย 29.02 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.86 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 24 - 26 ปี ส่วนมหาดบัณฑิตมีอายุปัจจุบันต่ำสุด 26 ปี สูงสุด 49 ปี อายุเฉลี่ย 34.43 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 6.49 ปี

การศึกษาในแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

เนื่องจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ รับผิดชอบเข้าศึกษาโดยไม่มีขีดจำกัดในเรื่องอายุแต่อย่างใด อายุของผู้เข้าศึกษาจึงมีความกระจัดกระจายอยู่บ้าง บัณฑิตส่วนใหญ่มีอายุขณะเข้าศึกษาในแผนกวิชาใกล้เคียงกัน อายุต่ำสุด 19 ปี สูงสุด 28 ปี ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 19 - 21 ปี อายุเฉลี่ยขณะเข้าศึกษาในแผนกวิชา 21.30 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.41 ปี ส่วนในระดัับปริญญาโท อายุของมหาดบัณฑิตในขณะที่เข้าศึกษาในแผนกวิชา มีความกระจัดกระจายเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เพราะก่อนที่จะเข้าศึกษาในแผนกวิชา มหาดบัณฑิตได้มีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนเป็นระยะเวลาที่แตกต่างกัน มหาดบัณฑิตเข้าศึกษาระดับปริญญาโทในแผนกวิชา มีอายุต่ำสุด 22 ปี สูงสุด 39 ปี อายุเฉลี่ยขณะเข้าศึกษาในระดัับปริญญาโท 28.57 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.80 ปี

ในคานพื้นฐานการศึกษาเดิมของผู้เข้าศึกษา จะเห็นได้ว่าบัณฑิตซึ่งสำเร็จการศึกษาในระดัับปริญญาตรี มีพื้นความรู้เหมือนกันคือ สำเร็จการศึกษาในชั้นอักษรศาสตร์ปีที่ 2 สำหรับมหาดบัณฑิต เนื่องจากทางแผนกวิชามิได้จำกัดว่าผู้สมัครเข้าศึกษาจะต้องจบปริญญาสาขาใด โดยเฉพาะ พื้นฐานการศึกษาระดัับปริญญาตรีของมหาดบัณฑิตจึงมีต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตารางที่ 1

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 1 จำนวนมหำบัณฑิตจำแนกตามพื้ความรู้ระดับปริญญาตรี

พื้ความรู้ วุฒิ	อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ
อักษรศาสตร์บัณฑิต	12	40.00
การศึกษำบัณฑิต	10	33.33
ครุศาสตร์บัณฑิต	3	10.00
ศิลปบัณฑิต (โบราณคดี)	2	6.67
ศิลปศาสตร์บัณฑิต	1	3.33
นิติศาสตร์บัณฑิต	1	3.33
เศรษฐศาสตร์สหกรณ์บัณฑิต	1	3.33
รวม	30	100.00

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า ผู้เข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาตรีสาขาบรรณารักษศาสตร์ เป็นผู้มาจากวิชาชีพครูมากที่สุด คือ ปริญญาตรีสาขาการศึกษำบัณฑิต และครุศาสตร์บัณฑิต มีจำนวนสูงกว่าวิชาชีพแขนงอื่น ๆ วุฒิปริญญาตรีเดิมของมหำบัณฑิตเหล่านี้ เมื่อนำมาจัดกลุ่มตามสาขาวิชาใหญ่ ๆ ปรากฏแนวโน้มที่น่าสนใจวามมหำบัณฑิตส่วนใหญ่ เป็นผู้จบปริญญาตรีทางคานมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ในจำนวนรองลงมา เป็นที่น่าสังเกตว่าไม่ปรากฏวามีมหำบัณฑิตที่มีพื้ความรู้ปริญญาตรีทางคานวิทยาศาสตร์เลย

บัณฑิตและมหำบัณฑิตเกิดความสนใจศึกษำวิชาบรรณารักษศาสตร์ในช่วงเวลาต่าง ๆ กัน ดังรายละเอียดในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนบัณฑิตและมหาบัณฑิต จำแนกตามช่วงเวลาที่เกิดความสนใจ
ที่จะศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์

เวลาที่เกิดความสนใจ	อ.บ.		อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. เมื่อเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น	10	5.05		
2. เมื่อเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย	6	3.03		
3. เมื่อได้เรียนวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุดในชั้นปีที่ 1	77	38.89		
4. เมื่อเป็นนิสิตชั้นปีที่ 2 และจะขึ้นชั้นปีที่ 3	15	7.58		
5. เมื่อได้ฟังการปฐมนิเทศ และประชาสัมพันธ์จากแผนก วิชาแก่นิสิตที่จะเลือกเรียนวิชาในชั้นปีที่ 3	42	21.21		
6. เป็นการตัดสินใจอย่างกระทันหันโดยไม่มี ความสนใจ มาก่อน	48	24.24	7	23.33
7. หลังจากจบจากมหาวิทยาลัยระหว่าง 1 - 5 ปี			8	26.67
8. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานห้องสมุด			11	36.67
9. เมื่อเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีสาขาอื่น			4	13.33
รวม	198	100.00	30	100.00

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 38.89 เกิดความสนใจศึกษาวิชา
บรรณารักษศาสตร์ (ในชั้นปีที่ 3 - 4) เมื่อได้ศึกษาวิชาการใช้หนังสือและห้องสมุดในชั้นปีที่ 1
รองลงไปร้อยละ 24.24 เป็นการตัดสินใจอย่างกระทันหันโดยไม่มี ความสนใจมาก่อน และ
ใกล้เคียงกันคือ ร้อยละ 21.21 เกิดความสนใจเมื่อได้ฟังการปฐมนิเทศและประชาสัมพันธ์
จากแผนกวิชาแก่นิสิตที่จะเลือกเรียนวิชาในชั้นปีที่ 3 และมีจำนวนน้อยที่เกิดความสนใจตั้งแต่
เป็นนักเรียน

สำหรับมหามัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 36.67 เกิดความสนใจศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานห้องสมุด และที่น้อยที่สุด ร้อยละ 13.33 เกิดความสนใจตั้งแต่เมื่อเป็นนักศึกษาในระดับปริญญาตรีสาขาอื่น ๆ

นอกจากนี้จะมีระยะเวลาของการเริ่มสนใจศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้ว มัณฑิตและมหามัณฑิตยังได้รับสิ่งจูงใจให้เลือกศึกษาวชิชาอื่นอีก สิ่งจูงใจต่าง ๆ ปรากฏดังในตาราง

ที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 3 จำนวนบัณฑิตและมหาบัณฑิต จำแนกตามสิ่งจูงใจในการเลือกศึกษา
 วิชาบรรณารักษศาสตร์

สิ่งจูงใจ	อ.บ.		อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการเป็นบรรณารักษ์	55	27.78	2	6.67
2. รักการอ่านและหนังสือ	87	43.94	12	40.00
3. เห็นคุณค่าในการที่จะสามารถนำวิชานี้ไปประยุกต์ กับการศึกษาค้นคว้าวิชาต่าง ๆ ได้	126	63.64	13	43.33
4. เรียนจบแล้วหางานทำได้ง่าย	83	41.92	5	16.67
5. คิดว่าเรียนสำเร็จได้ง่าย	33	16.67	1	3.33
6. ไม่รู้จะเลือกเรียนวิชาอะไรดีจึงเรียนวิชาบรรณ- ารักษศาสตร์ด้วยเห็นว่าเป็นวิชาใหม่	21	10.61	5	16.67
7. จำเป็นต้องเลือกเรียนเพื่อประกอบหมวดวิชาอื่นให้ ได้ตามแบบฟอร์มการเลือกเรียนที่ทางคณะกำหนดไว้ สำหรับการเรียนรายวิชาในชั้นปีที่ 3 - 4	26	13.13		
8. ต้องการเพิ่มพูนวุฒิ ประสบการณ์และความก้าวหน้า ในอาชีพ			17	56.67
9. สอียดัดเลือกเข้าเรียนได้ จึงไม่อยากเสียโอกาส			1	3.33
10. ต้องการเปลี่ยนบรรยากาศในการทำงาน			4	13.33
11. ความรู้เดิมไม่เพียงพอที่จะทำหน้าที่ในหอสมุดได้ อย่างมีประสิทธิภาพ			6	20.60

จากตารางที่ 3 จะเห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.64 เลือกเรียนวิชา
 บรรณารักษศาสตร์ เพราะเห็นคุณค่าในการที่จะสามารถนำวิชานี้ไปประยุกต์กับการศึกษา
 คนควาวิชาต่าง ๆ ได้ สิ่งจูงใจของบัณฑิตจำนวนรองลงไป ร้อยละ 43.94 และ 41.92
 เพราะรักการอ่านและหนังสือ และเรียนจบแล้วหางานทำได้ง่ายตามลำดับ จำนวนน้อยที่
 สุดเรียนเพราะไม่รู้จะเลือกเรียนวิชาอื่นใดดี จึงเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ทว่าเห็นว่าเป็น
 วิชาใหม่

มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 56.67 เลือกเรียนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เพราะต้อง
 การเพิ่มพูนวุฒิ ประสบการณ์ และความก้าวหน้าในอาชีพ สิ่งจูงใจอย่างอื่นคือ เห็นคุณค่าใน
 การที่จะสามารถนำวิชานี้ไปประยุกต์กับการศึกษาค้นคว้าวิชาต่าง ๆ ได้ และรักการอ่านและ
 หนังสือ เป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 43.33 และ 40.00 ตามลำดับ จำนวนน้อยที่สุด
 ร้อยละ 3.33 ในจำนวนที่เท่ากันคือ คิดว่าเรียนสำเร็จได้ง่าย และสอบคัดเลือกเข้าเรียนได้
 จึงไม่ยอมเสียโอกาส

สิ่งจูงใจนอกจากจะเกิดขึ้นจากตนเองแล้ว ผู้คนที่แนะนำหรือมีอิทธิพลจูงใจก็มี
 ประเภทต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในตารางที่ 4

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 4 จำนวนบัณฑิตและมหาบัณฑิต จำแนกตามผู้แนะนำหรือผู้มีอิทธิพลจูงใจ
ในการเลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์

ผู้แนะนำ หรือผู้มีอิทธิพลจูงใจ	วุฒิ	อ.บ.		อ.ม.	
		จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. หัวหน้าแผนกวิชาหรือตัวแทนจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งแนะนำและทำการประชาสัมพันธ์วิชานี้แก่นิสิตที่จะเลือกเรียนหมวดวิชาในชั้นปีที่ 3		16	8.08		
2. เพื่อน		41	20.71	3	10.00
3. รุ่นพี่ที่เรียนบรรณารักษศาสตร์		27	13.64	1	3.33
4. ญาติ		12	6.06	0	0.00
5. บรรณารักษ์ห้องสมุด		2	1.01	2	6.67
6. อาจารย์ที่ทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เบื้องต้นในชั้นปีที่ 1		25	12.63		
7. อาจารย์แผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์		15	7.58	0	0.00
8. ผู้บังคับบัญชาส่งมาเรียน				3	10.00
9. ความความสนใจและสมัครใจของตนเอง		127	64.14	24	80.00

จากตารางที่ 4 จะเห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 64.14 เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วยความสนใจและสมัครใจของตนเอง ผู้แนะนำหรือผู้มีอิทธิพลจูงใจเป็นอันดับรองลงมาได้แก่เพื่อน รุ่นพี่ที่เรียนบรรณารักษศาสตร์ และอาจารย์ที่ทำการสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ เบื้องต้นในชั้นปีที่ 1 ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20.71, 13.64 และ 12.63 ตามลำดับ ผู้แนะนำหรือผู้มีอิทธิพลจูงใจที่สมัครน้อยที่สุดคือ บรรณารักษ์ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 1.01

มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 80.00 เลือกศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ด้วยความสนใจและสมัครใจของตนเอง รองลงไปเป็นจำนวนที่เท่ากันคือร้อยละ 10.00 ได้รับคำแนะนำจากเพื่อนและผู้บังคับบัญชาส่งมาเรียน

การทำงาน

บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาจากแผนกวิชาส่วนใหญ่ได้ประกอบอาชีพ บัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำสุด 6 เดือน สูงสุด 14 ปี และที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานเลยมีจำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 2.53 ของจำนวนบัณฑิตทั้งหมด โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงาน 5.96 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 4.04 ปี

มหาบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำสุด 2 ปี สูงสุด 30 ปี ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงานระหว่าง 5 - 7 ปี โดยเฉลี่ยมหาบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงาน 12 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.61 ปี

ตำแหน่งการทำงานและสังกัดของบัณฑิตและมหาบัณฑิตในช่วงระยะเวลาต่าง ๆ ปรากฏในตารางที่ 5 และ 6

ตารางที่ 5 ตำแหน่งการทำงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิต

วุฒิและระยะเวลาทำงาน	อ.ป.				อ.ม.						
	แรกจบการศึกษา		ปัจจุบัน		ก่อนเข้าศึกษา		แรกจบการศึกษา		ปัจจุบัน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
บรรณารักษ์	78	39.39	62	31.31	11	36.67	12	40.00	11	36.67	
ผู้ช่วยบรรณารักษ์	4	2.02	8	4.04							
ครู	ก	19	9.60	12	6.06	4	13.33	3	10.00	1	3.33
	ข	11	5.56	15	7.59	1	3.33				
อาจารย์	ก	31	15.67	25	12.65	8	26.67	10	33.33	11	36.67
	ข	10	5.05	26	13.13	3	10.00	2	6.67	2	6.67
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ (ก)										1	3.33
อาจารย์ใหญ่							1	3.33			
ผู้อำนวยการโรงเรียน										1	3.33

ตารางที่ 5 (ต่อ)

วุฒิและระยะเวลาทำงาน	อ.บ.				อ.ม.						
	แรกจบการศึกษา		ปัจจุบัน		ก่อนเข้าศึกษา		แรกจบการศึกษา		ปัจจุบัน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ศึกษานิเทศก์ (ก)									1	3.33	
วิทยากร	ก	2	1.01	1	.50						
	ข	1	.50	4	2.02						
หัวหน้าแผนก	ก	1	.50	1	.50			1	3.33	1	3.33
	ข			2	1.01					1	3.33
ประจำแผนก	ก	8	4.04	2	1.01	2	6.67	1	3.33		
	ข	8	4.04	1	.50						
นักบริการเอกสาร		2	1.01	2	1.01						
ผู้ช่วยนักบริการ-เอกสาร				2	1.01						
นักวิชาการ (ก)				1	.50						
พนักงานธุรการ(ก)	1	.50	1	.50							
พนักงาน (ข)	7	3.54	10	5.05							
เลขานุการ	3	1.52	4	2.02							
อื่น ๆ (ข)	1	.50	12	6.06							
ศึกษาต่อ	10	5.05	6	3.03							
ไม่ได้ทำงาน	1	.50	1	.50	1	3.33					
รวม	198	100.00	198	100.00	30	100.00	30	100.00	30	100.00	

ก. คือผู้ทำงานค้ำทองสมุด

ข. คือผู้ทำงานค้ำอื่น

หลังจากจบการศึกษาจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์แล้ว บัณฑิตซึ่งไม่ได้ทำงานมาก่อนเข้าศึกษาก็ได้แยกย้ายกันไปประกอบอาชีพในตำแหน่งงานต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 5 บัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 39.39 ทำงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ รองลงมา ร้อยละ 15.67 ทำงานในตำแหน่งอาจารย์ทำงานคานห้องสมุด ที่ไม่ได้ทำงานมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ .50 และที่ศึกษาหลักสูตรอื่น ๆ ต่อไปทันทีมีจำนวนร้อยละ 5.05

ส่วนในปัจจุบันนี้ บัณฑิตได้เปลี่ยนแปลงโยกย้ายหน้าที่การงานบ้าง และบัณฑิตที่ดำรงตำแหน่งบรรณารักษ์น้อยลง ก็จะทำให้เห็นว่าร้อยละของบัณฑิตที่เป็นบรรณารักษ์ลดลงจากเมื่อแรกจบการศึกษา จาก 39.39 เป็น 31.31 และที่ร้อยละของตำแหน่งรองลงมาคืออาจารย์ทำงาน คานห้องสมุด ก็ลดลงจาก 15.67 เป็น 12.65 และเป็นที่น่าสนใจว่าที่ร้อยละของตำแหน่งอาจารย์ทำงานคานอื่นและตำแหน่งงานอื่น ๆ ซึ่งมีชื่อตำแหน่งงานคานห้องสมุดได้เพิ่มมากขึ้น ตำแหน่งอื่น ๆ ที่มีได้ระบุในตาราง คือ นักวิชาการสอบ นักประชาสัมพันธ์ นักวิชาการศึกษา ที่ปรึกษา ผู้บริหาร ผู้ช่วยหัวหน้าส่วน ผู้ช่วยหัวหน้ากอง บุคคลากรพนักงานตำราและแบบเรียน เจ้าของและผู้จัดการ เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข่าว และข้าราชการตำรวจ บัณฑิตที่ ไม่ได้ทำงานมีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ .50

ในด้านการทำงานของมหาบัณฑิต ปรากฏว่ามหาบัณฑิตเกือบทั้งหมดมีประสบการณ์ในการทำงานมาก่อนเข้าศึกษา มีเพียงร้อยละ 3.33 ที่ไม่ได้ทำงานก่อนเข้าศึกษา ตำแหน่งงานที่มหาบัณฑิตประกอบอาชีพมากที่สุด คือตำแหน่งบรรณารักษ์ คิดเป็นร้อยละ 36.67 รองลงมา คือตำแหน่งอาจารย์ทำงานคานห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 26.67 หลังจากสำเร็จการศึกษาแล้วมหาบัณฑิตได้ออกไปทำงานคานห้องสมุดเพิ่มมากขึ้น ก็จะทำให้เห็นว่า ที่ร้อยละของตำแหน่งบรรณารักษ์และตำแหน่งอาจารย์ทำงานคานห้องสมุดเพิ่มมากขึ้นเป็นร้อยละ 40.00 และ 33.33 ตามลำดับ และตำแหน่งอื่น ๆ ที่ไม่ได้ทำงานเกี่ยวกับห้องสมุดก็ลดลง ส่วนในปัจจุบันนี้ตำแหน่งต่าง ๆ ได้เปลี่ยนแปลงไปบ้างเล็กน้อย ตำแหน่งอาจารย์ทำงานคานห้องสมุดมีจำนวนเพิ่มมากขึ้น และมีค่าร้อยละ คิดเป็น 36.67 ซึ่งเท่ากับตำแหน่งบรรณารักษ์ ซึ่งเป็นตำแหน่งที่มหาบัณฑิตจำนวนสูงสุดประกอบอาชีพอยู่เมื่อแรกจบและในปัจจุบัน

ตารางที่ 6 จำนวนบัณฑิตและมหาบัณฑิตจำแนกตามหน่วยงานที่สังกัดและระยะเวลา

วุฒิและระยะเวลาทำงาน สังกัด	อ.บ.				อ.ม.						
	แรกจบการศึกษา		ปัจจุบัน		ก่อนเข้าศึกษา		แรกจบการศึกษา		ปัจจุบัน		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
ส่วนราชการ											
สำนักงานรัฐมนตรี	72	36.36	76	38.39	12	40.00	16	53.34	16	53.34	
กระทรวงกลาโหม	6	3.03	7	3.54							
กระทรวงการคลัง	3	1.52	1	.50							
กระทรวงการต่างประเทศ			1	.50							
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	4	2.02	1	.50							
กระทรวงคมนาคม	3	1.52	4	2.02	1	3.33					
กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติ ¹	2	1.01									
กระทรวงมหาดไทย	5	2.53	4	2.02	1	3.33	1	3.33	1	3.33	
กระทรวงยุติธรรม	1	.50									
กระทรวงศึกษาธิการ	58	29.29	52	26.27	15	50.00	13	43.33	11	36.67	
กระทรวงสาธารณสุข	2	1.01	1	.50							
กระทรวงอุตสาหกรรม	8	4.04	3	1.52							
รัฐวิสาหกิจ	6	3.03	8	4.04					1	3.33	
องค์การระหว่างประเทศ									1	3.33	
องค์การต่างประเทศ	5	2.53	10	5.05							
หน่วยงานเอกชน	12	6.06	16	8.08							
ศึกษาต่อ	10	5.05	6	3.03							
ไม่ได้ทำงาน	1	.50	1	.50	1	3.33					
รวม	198	100.00	198	100.00	30	100.00	30	100.00	30	100.00	

¹ กระทรวงพัฒนาการแห่งชาติได้ยุบเลิกไปในปี พ.ศ. 2515.

จากตารางที่ 6 แสดงว่า บัณฑิตส่วนใหญ่เป็นข้าราชการ สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรื เป็นอันดับหนึ่ง ทั้งแรกจบการศึกษาและปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 36.36 และ 38.39 ตามลำดับ สังกัดอันดับรองลงมา คือ กระทรวงศึกษาธิการ ทั้งแรกจบการศึกษาและปัจจุบัน คิดเป็นร้อยละ 29.29 และ 26.27 ตามลำดับ เมื่อแรกจบมีบัณฑิตจำนวนน้อยที่สุดทำงานสังกัดองค์การต่างประเทศ คิดเป็นร้อยละ 2.53 ส่วนในปัจจุบันจำนวนน้อยที่สุด ร้อยละ 3.54 ทำงานสังกัดองค์การระหว่างประเทศ

สำหรับมหาบัณฑิต ก่อนเข้าศึกษาปรากฏว่า มหาบัณฑิตซึ่งประกอบอาชีพทั้งหมดเป็นข้าราชการ สังกัดกระทรวงศึกษาธิการเป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 50.00 และสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรืเป็นอันดับรองลงมา คิดเป็นร้อยละ 40.00 มีจำนวนน้อยที่สุดที่สังกัดกระทรวงคมนาคมและกระทรวงยุติธรรม ครั้นเมื่อจบการศึกษาปรากฏว่า มหาบัณฑิตมีจำนวนสูงสุด คือ ร้อยละ 53.34 ทำงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรื และรองลงไปร้อยละ 43.33 สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 3.33 สังกัดกระทรวงมหาดไทย ส่วนในปัจจุบันได้มีการโยกย้ายสังกัดสถานที่ทำงาน แต่มหาบัณฑิตยังคงทำงานสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรื และกระทรวงศึกษาธิการ เป็นอันดับ 1 และ 2 คิดเป็นร้อยละ 53.34 และ 36.67 ตามลำดับ สังกัดอื่น ๆ ที่มหาบัณฑิตทำงานมีจำนวนน้อยที่สุด คือ กระทรวงมหาดไทย หน่วยงานรัฐวิสาหกิจ และองค์การระหว่างประเทศ

บัณฑิตและมหาบัณฑิตที่ทำงานในตำแหน่งและหน่วยงานต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 6 นี้ หากเป็นผู้ที่รับราชการ อัตราเงินเดือนย่อมเป็นไปตามที่ทางราชการกำหนดไว้ ต่อเมื่อมีโชหน่วยงานของทางราชการ อัตราเงินเดือนจึงจะต่างกันออกไป ดังปรากฏให้เห็นเปรียบเทียบในตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เปรียบเทียบอัตราเงินเดือนปัจจุบันของบัณฑิตและมหาบัณฑิตตามลักษณะหน่วยงานซึ่งปฏิบัติงานอยู่

ลักษณะ หน่วยงาน	1600 - 2000 บาท		2001-2500 บาท		2501-3000 บาท		3001-3500 บาท		3501 - 4000 บาท	
	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)
หน่วยงานหอสมุด										
หอสมุดสังกัดราชการ	58		24	12	10	4	2	2	3	6
หอสมุดรัฐวิสาหกิจ	2				1					
หอสมุดของกิจการระหว่าง ประเทศ										
หอสมุดของกิจการต่างประเทศ							1		2	
หอสมุดหน่วยงานเอกชน										
หน่วยงานอื่นที่ไม่ใช่หอสมุด										
ส่วนราชการ	20		19	2	6		1		5	
รัฐวิสาหกิจ	1						1	1		
องคกรต่างประเทศ เอกชน	4				2		1		1	
รวม	85		43	14	19	4	6	3	11	6

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 7 (ต่อ)

อัตราเงินเดือน ลักษณะ หน่วยงาน	4001-4500 บาท		4501-5000 บาท		5000 บาท ขึ้นไป		ไม่ตอบ	
	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)	อ.บ. (จำนวน)	อ.ม. (จำนวน)
หน่วยงานห้องสมุด								
ห้องสมุดสังกัดราชการ								1
ห้องสมุดรัฐวิสาหกิจ	1				1			
ห้องสมุดองค์การระหว่าง- ประเทศ					5		2	1
ห้องสมุดองค์การต่างประเทศ	1				1		1	
ห้องสมุดหน่วยงานของเอกชน					2			
หน่วยงานซึ่งไม่ใช่ห้องสมุด								
ส่วนราชการ								
รัฐวิสาหกิจ	1							1
องค์การต่างประเทศ					1			3
เอกชน			1		3			4
	3		1		13	1	10	2

หมายเหตุ ศึกษาต่อ และไม่ได้ทำงาน 7 คน

จากตารางที่ 7 ปรากฏว่า อัตราเงินเค็อนปัจจุบัน บัณฑิตส่วนใหญ่ได้รับระหว่าง 1601 - 2000 บาท อัตราเงินเค็อนปัจจุบันต่ำสุดของบัณฑิต 1645 บาท สูงสุด 8000 บาท มหาบัณฑิตส่วนใหญ่มีรายได้ในระหว่าง 2001 - 2500 บาทต่อเค็อน อัตราเงินเค็อนต่ำสุด 2230 บาท สูงสุด 6800 บาท

เป็นที่น่าสังเกตว่า อัตราเงินเค็อนของบัณฑิตมีความกระจายแตกต่างกันมาก ซึ่งนอกจากจะเป็นเพราะความแตกต่างของลักษณะและสังกัดหน่วยงานที่ปฏิบัติงานอยู่ และระยะเวลาของประสบการณ์ในการทำงานแล้ว อีกประการหนึ่ง หลังจากจบการศึกษาจากแผนกวิชาแล้ว บัณฑิตจำนวนหนึ่งได้มีโอกาสศึกษาต่อ อบรม คุงาน เพิ่มเติม การเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ของบัณฑิตและมหาบัณฑิต ปรากฏในตารางที่ 8 และตารางที่ 9

คุนยวิทยทรพยากร
จุพาลงกรณมหาวิทยาฬย

ตารางที่ 8 การศึกษาต่อ อบรม ฝึกงาน ของบัณฑิตหลังจากจบการศึกษาจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

การศึกษาต่อ อบรม ฝึกงาน			การศึกษาต่อ				การอบรม ฝึกงาน				ไม่ได้ศึกษาต่อ หรือ อบรมฝึกงาน	รวม
			บรรณารักษศาสตร์		สาขาอื่น		บรรณารักษศาสตร์		สาขาอื่น			
			ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ	ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ	ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ	ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ		
การ ศึกษา ต่อ	บรรณารักษ- ศาสตร์	ใน ประเทศ	28								28	
		ต่าง ประเทศ		13							13	
	สาขา อื่น	ใน ประเทศ	1		19						20	
		ต่าง ประเทศ			2	6					8	
การ อบรม ฝึกงาน	บรรณารักษ- ศาสตร์	ใน ประเทศ					3				3	
		ต่าง ประเทศ		7		1	1	7			16	
	สาขา อื่น	ใน ประเทศ			4				1		5	
		ต่าง ประเทศ		1	1	2				1	5	
ไม่ได้ศึกษาต่อ อบรมฝึกงาน										100	100	
รวม			29	21	26	9	4	7	1	1	100	198

ตารางที่ 9 การศึกษาต่อ อบรม ทุนงานของมหาวิทยาลัยหลังจากจบการศึกษาจากแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์

การศึกษาต่อ อบรม ทุนงาน			การศึกษาต่อ				การอบรม ทุนงาน				ไม่ได้ศึกษาต่อ หรือ อบรมทุนงาน	รวม
			บรรณารักษศาสตร์		สาขาอื่น		บรรณารักษศาสตร์		สาขาอื่น			
			ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ	ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ	ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ	ใน ประเทศ	ต่าง ประเทศ		
การ ศึกษา ต่อ	บรรณ รักษ์- ศาสตร์	ใน ประเทศ										
		ต่าง ประเทศ		2							2	
	สาขา อื่น	ใน ประเทศ										
		ต่าง ประเทศ			1						1	
การ อบรม	บรรณ รักษ์- ศาสตร์	ใน ประเทศ				1					1	
		ต่าง ประเทศ					5				5	
ทุนงาน	สาขา อื่น	ใน ประเทศ										
		ต่าง ประเทศ					1				1	
ไม่ได้ศึกษาต่อ อบรม ทุนงาน										20	20	
รวม				2		1	1	6		20	30	

จากตารางที่ 8 จะเห็นได้ว่า บัณฑิต 98 คน ในจำนวน 198 คน คิดเป็นร้อยละ 49.50 ได้มีโอกาสศึกษาต่อ อบรม หรือ ทุนเพิ่มเติมหลังจากจบการศึกษาจากแผนกวิชาแล้ว และเป็นการศึกษาต่อ อบรม ทุน ทางบรรณารักษศาสตร์ จำนวน 62 คน อีก 36 คน ได้เปลี่ยนแนว เป็นสาขาวิชาอื่น

ในจำนวนบัณฑิต 62 คน ที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อ อบรม หรือ ทุนทางบรรณารักษศาสตร์ บัณฑิต 7 คน ได้ศึกษาต่อและอบรมทุนในต่างประเทศ อีก 1 คน เป็นผู้ศึกษาต่อทางด้านบรรณารักษศาสตร์ในต่างประเทศ และได้ทุนด้านอื่นด้วย บัณฑิตที่ศึกษาต่ออย่างเดียวกันในประเทศมี 28 คน ต่างประเทศ 13 คน อีก 1 คน ศึกษาต่อในประเทศสาขามบรรณารักษศาสตร์และสาขาอื่นด้วย ส่วนที่ได้อบรมทุนอย่างเดียวกันในประเทศมี 3 คน ต่างประเทศ 7 คน ที่อบรม ทุน ทั้งในประเทศและต่างประเทศมี 1 คน และอีก 1 คน เป็นผู้ที่ได้อบรมทุนทางด้านบรรณารักษศาสตร์ในต่างประเทศและได้ศึกษาต่อต่างประเทศในสาขาอื่น

เป็นที่น่าสังเกตว่า การศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศของบัณฑิตเป็นไปในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์มากกว่าสาขาอื่น เช่นเกี่ยวกับการอบรม ทุน ซึ่งบัณฑิตได้อบรม ทุนในต่างประเทศทางด้านบรรณารักษศาสตร์มากกว่าสาขาอื่น แต่ในทางกลับกัน การอบรม ทุนในประเทศของบัณฑิตเป็นไปในสาขาอื่นมากกว่า

จากตารางที่ 9 ปรากฏว่า มหาบัณฑิตเพียง 10 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ที่ได้ศึกษาต่อหรืออบรม ทุนเพิ่มเติมหลังจากสำเร็จการศึกษาจากแผนกวิชาแล้ว

มหาบัณฑิตจำนวน 2 คนใน 9 คน ได้ศึกษาต่อทางด้านบรรณารักษศาสตร์ในต่างประเทศ ซึ่งเป็นการศึกษาต่อระดับปริญญาโทสาขาอื่นในต่างประเทศด้วย ในด้านการอบรม ทุน มหาบัณฑิต 6 คนได้มีโอกาสอบรม ทุนทางด้านบรรณารักษศาสตร์อย่างเดียวกัน ซึ่งเป็นการอบรม ทุนในประเทศ 1 คน และต่างประเทศ 5 คน และมหาบัณฑิตอีก 1 คนได้อบรมทุนในต่างประเทศทางด้านบรรณารักษศาสตร์และสาขาอื่นด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่า มหาบัณฑิตได้ศึกษาต่อ อบรม ทุนในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ มีเพียง 1 คนที่ศึกษาวิชาอื่น และอีก 1 คนที่อบรมทุนด้านอื่นนอกเหนือจากด้านบรรณารักษศาสตร์

อนึ่ง ในจำนวนบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่ได้มีโอกาสศึกษาต่อนั้น ปรากฏว่าในสาขา

บรรณารักษศาสตร์มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาจากในประเทศ 3 คน ต่างประเทศ 21 คน และกำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาคือในประเทศ 26 คน ส่วนมหาบัณฑิตทั้ง 2 คนที่มีโอกาสศึกษาต่อทางด้านบรรณารักษศาสตร์ปรากฏว่า กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาคือในต่างประเทศ

ในสาขาอื่น มีบัณฑิตสำเร็จการศึกษาจากในประเทศ 16 คน ต่างประเทศ 8 คน กำลังอยู่ในระหว่างการศึกษาคือในประเทศ 10 คน และต่างประเทศ 1 คน ส่วนมหาบัณฑิต 1 คน ที่ศึกษาต่อสาขาอื่นในต่างประเทศเป็นผู้ที่สำเร็จการศึกษาแล้ว

ในการศึกษาต่อ นอกจากจะมีบัณฑิตที่ศึกษาต่อทั้งสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ และสาขาวิชาอื่น และที่ศึกษาต่อทั้งในประเทศและต่างประเทศ ดังปรากฏในตารางที่ 8 แล้ว ยังมีบัณฑิตที่ศึกษาต่อสาขาอื่น เฉพาะในต่างประเทศ 2 หลักสูตร คือ หลักสูตรภาษาอังกฤษ และหลักสูตรการเรือน จำนวน 1 คน และอีกจำนวน 3 คน ได้ศึกษาต่อเฉพาะในประเทศ 2 หลักสูตร โดยทั้งหมดศึกษาหลักสูตรครุศาสตร์บัณฑิตเหมือนกันแต่แตกต่างกัน ในระดับปริญญา มหาบัณฑิตซึ่งบัณฑิตแต่ละคนได้ศึกษาต่อในหลักสูตรต่าง ๆ กัน ได้แก่หลักสูตรครุศาสตร์มหาบัณฑิต อักษรศาสตร์มหาบัณฑิต และ ศิลปศาสตร์มหาบัณฑิต

ในด้านการอบรม ฝึกงาน บัณฑิตที่ได้อบรมหรือฝึกงานส่วนใหญ่ได้อบรมหรือฝึกงานคนละ 1 ครั้ง นอกจากบัณฑิต 1 คนที่ได้อบรมหรือฝึกงานในสาขาวิชาบรรณารักษศาสตร์ทั้งในประเทศ และต่างประเทศแล้ว มีบัณฑิตที่ได้มีโอกาสอบรมหรือฝึกงานมากกว่า 1 ครั้ง จำนวน 8 คน คือในสาขามหาบัณฑิตมีบัณฑิต 1 คน ได้อบรมหรือฝึกงานในประเทศ 3 ครั้ง ส่วนในต่างประเทศมีบัณฑิตได้อบรมฝึกงาน 3 ครั้ง จำนวน 1 คน และ 2 ครั้ง จำนวน 4 คน ในสาขาอื่นมีบัณฑิตได้อบรมฝึกงานในต่างประเทศ 3 ครั้ง จำนวน 1 คน และ 2 ครั้ง จำนวน 1 คน สำหรับมหาบัณฑิตที่ได้อบรมหรือฝึกงานส่วนใหญ่ได้อบรมหลังฝึกงานคนละ 1 ครั้ง มีเพียง 1 คน ที่ได้อบรมหรือฝึกงานในต่างประเทศ 2 ครั้ง

การทำงานห้องสมุดของบัณฑิตและมหาบัณฑิต

ประสบการณ์ในการทำงานของบัณฑิตและมหาบัณฑิต ได้จากการประกอบอาชีพต่างๆ กัน ทั้งที่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์หรือที่เกี่ยวข้องโดยนำความรู้ที่ได้รับจากแผนกวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยตรงและอาชีพอื่น ๆ บัณฑิตที่ไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดเลย มีจำนวนถึง 40 คน คิดเป็นร้อยละ 20.00 ของจำนวนบัณฑิตทั้งหมด ส่วนบัณฑิตที่ได้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์มีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดต่ำสุด 6 เดือน สูงสุด 14 ปี โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตมีประสบการณ์ในการ เป็นบรรณารักษ์ 4.5 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.6 ปี

เมื่อพิจารณาประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดของมหาบัณฑิต ปรากฏว่ามีมหาบัณฑิตจำนวนเพียง 1 คน คิดเป็นร้อยละ 3.33 ของจำนวนมหาบัณฑิตทั้งหมดไม่เคยมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดเลยทั้งก่อนเข้าศึกษาและหลังจากสำเร็จการศึกษาจากแผนกวิชาแล้ว สำหรับมหาบัณฑิตที่ได้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์มีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดต่ำสุด 6 เดือน สูงสุด 20 ปี โดยเฉลี่ยมหาบัณฑิตมีประสบการณ์ในการ เป็นบรรณารักษ์ 9.03 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 5.14 ปี ประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดของมหาบัณฑิตจำแนกตามระยะเวลาปรากฏว่า มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 83.33 มีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดมาก่อนเข้าศึกษา ต่ำสุด 1 เดือน สูงสุด 14 ปี ประสบการณ์เฉลี่ยงานด้านห้องสมุดของมหาบัณฑิตก่อนเข้าศึกษา 5.04 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.87 ปี หลังจากสำเร็จการศึกษาได้มีมหาบัณฑิตทำงานด้านห้องสมุดเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 93.33 ประสบการณ์งานด้านห้องสมุดของมหาบัณฑิตหลังจากสำเร็จการศึกษิต่ำสุด 9 เดือน สูงสุด 10 ปี โดยเฉลี่ยมหาบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานห้องสมุดหลังจากสำเร็จการศึกษา 4.14 ปี ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 3.11 ปี

ในปัจจุบันบัณฑิตและมหาบัณฑิตที่ได้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ได้ทำงานในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 10

ตารางที่ 10 การทำงานห้องสมุดในปัจจุบันของบัณฑิตและมหาบัณฑิตจำแนกตามประเภทห้องสมุด

ประเภท ห้องสมุด	อ.บ.		อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย	70	35.35	19	63.33
ห้องสมุดโรงเรียน	6	3.03	2	6.67
ห้องสมุดเฉพาะ	30	15.15	3	10.00
ห้องสมุดประชาชน	6	3.03	2	6.67
ศูนย์บริการเอกสาร	3	1.52	0	0.00
หอจดหมายเหตุ	1	.50	0	0.00
มูลนิธิ (โครงการหนังสือ)	1	.50	0	0.00
ไม่ทำงานห้องสมุด	81	40.92	4	13.33
รวม	198	100.00	30	100.00

จากตารางที่ 10 จะเห็นได้ว่า ในปัจจุบันบัณฑิตที่ไม่ได้ทำงานห้องสมุดมีจำนวนถึงร้อยละ 40.92 ส่วนบัณฑิตที่ทำงานห้องสมุดเมื่อจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่บัณฑิตปฏิบัติงานอยู่ ปรากฏว่า บัณฑิตส่วนใหญ่ ร้อยละ 35.35 ทำงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย รองลงไปร้อยละ 15.15 ทำงานอยู่ในห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประเภทอื่นที่มีบัณฑิตน้อยที่สุดปฏิบัติงานอยู่ คือ หอจดหมายเหตุ และ มูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ซึ่งทั้งสองประเภทนี้มี

ลักษณะ วัตถุประสงค์และการดำเนินงานที่แตกต่างจากห้องสมุดประเภทอื่น ๆ โดยทั่วไป
ในบางประการ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ได้นำมาเปรียบเทียบกันไว้เพราะลักษณะงานส่วนใหญ่
ใกล้เคียงกัน

สำหรับมหาวิทยาลัย ปรากฏว่าจำนวนสูงสุด ร้อยละ 63.33 ทำงานในห้องสมุดวิทยา-
ลัยและมหาวิทยาลัย รองลงมา ร้อยละ 10.00 ทำงานในห้องสมุดเฉพาะ มีจำนวนน้อยที่
สุด ร้อยละ 6.67 ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน และห้องสมุดประชาชน ที่ไม่ได้ทำงาน
ห้องสมุด คิดเป็นร้อยละ 13.33

ตารางที่ 11 เหตุผลของบัณฑิตและมหาบัณฑิตในการประกอบอาชีพบรรณารักษ์

เหตุผล	อ.ป.		อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. ต้องการใช้ความรู้วิชาที่ได้อ่านมา เพื่อประกอบอาชีพโดยตรง	91	77.78	22	84.62
2. มีความพอใจและความถนัดในงาน- อาชีพนี้เป็นพิเศษ	48	41.03	5	19.23
3. ชอบบรรยากาศห้องสมุด	17	14.53	3	11.54
4. รักการอ่านและรักหนังสือ	44	37.61	11	42.31
5. มีโอกาสได้ส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของตนอยู่เสมอ	51	43.59	12	46.15
6. มีโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ	17	14.53	3	11.54
7. หางานอื่น เพื่อประกอบอาชีพไม่ได้	7	5.98	0	0.00
8. อื่น ๆ	4	3.42	0	0.00

จากตารางที่ 11 จะเห็นได้ว่า บัณฑิตจำนวนสูงสุดร้อยละ 77.78 ประกอบอาชีพ
บรรณารักษ์เพราะต้องการใช้ความรู้วิชาที่ได้อ่านมาเพื่อประกอบอาชีพโดยตรง รองลงไป
ร้อยละ 43.59 เพราะมีโอกาสส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของตนอยู่เสมอ มี
จำนวนน้อยร้อยละ 5.98 เพราะหางานอื่นเพื่อประกอบอาชีพไม่ได้ ส่วนเหตุผลอื่น ๆ ที่บัณฑิต

จำนวนน้อยที่สุดอ้างถึง คือ ใ้งานห้องสมุดก่อนงานอื่น เป็นอาชีพที่ช่วยให้ตนเองเป็นประโยชน์ และสร้างสรรค์ปัญหาแก่สังคม และต้องการทำงานร่วมกับเพื่อน

มหัศจรรย์จิตจำนวนสูงสุด ร้อยละ 84.62 ประกอบอาชีพบรรณารักษ์เพราะต้องการใช้ ความรู้วิชาชีพที่เรียนมาเพื่อประกอบอาชีพโดยตรง รองลงมาร้อยละ 46.15 เพราะมีโอกาส ส่งเสริมสติปัญญา ความรู้ ความสามารถของตนอยู่เสมอ มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 11.54 ให้ เหตุผลว่า เพราะชอบบรรยากาศห้องสมุด และเพราะมีโอกาสก้าวหน้าในการประกอบอาชีพ

ตารางที่ 12 เหตุผลของบัณฑิตและมหาบัณฑิตในการที่ไม่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์

เหตุผล	อ.บ.		อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 มีความต้องการที่จะใช้ความรู้แขนงอื่นที่เรียน มาและมีความถนัด ความสนใจมากกว่า	42	51.85	2	50.00
2 ไม่ต้องการเป็นบรรณารักษ์เพราะไม่ต้องการ รับผิดชอบในการประกอบอาชีพ	21	25.93	0	0.00
3 ไม่มีตำแหน่งงานบรรณารักษ์ในขณะที่ประกอบ- อาชีพ	12	14.81	0	0.00
4 ไม่มีความรู้ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบ อาชีพบรรณารักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	2	2.47	0	0.00
5 อาชีพบรรณารักษ์โดยเฉพาะของทางราชการ ตึงเครียด ไม่ก้าวหน้าเท่าเทียมอาชีพอื่น	33	40.74	1	25.00
6 อาชีพอื่นมีรายได้ดีกว่า	9	11.11	0	0.00
7 เหตุผลส่วนตัว เช่น สุขภาพไม่ดี กำลังศึกษาต่อ ติดตามสามี ทำให้ไม่มีโอกาสประกอบอาชีพ- บรรณารักษ์	11	13.58	0	0.00
8 งบประมาณที่จำกัด ขาดงบประมาณให้ทำงานหน้าที่อื่น	6	7.41	1	25.00
9 ใ้งานอื่นก่อนงานในตำแหน่งบรรณารักษ์	2	2.47	0	0.00
10 เกิดความท้อแท้ที่คงเผชิญปัญหามากมายและแก้ ไขไม่ได้ในการประกอบอาชีพนี้	2	2.47	0	0.00
11 ต้องการประยุกต์ความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์กับ การศึกษาค้นคว้า และการประกอบอาชีพแขนงอื่น ที่มีความพอใจมากกว่า			2	66.67

จากตารางที่ 12 ปรากฏว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 51.85 ให้ความสำคัญในการที่ไม่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ เพราะมีความต้องการที่จะใช้ความรู้แขนงอื่นที่เรียนมา และมีความถนัดและความสนใจมากกว่า รองลงไปร้อยละ 40.74 เพราะเห็นว่าอาชีพบรรณารักษ์โดยเฉพาะของทางราชการติดขัด ไม่ก้าวหน้า ทัดเทียมอาชีพอื่น มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 2.47 เพราะไม่มีความรู้ ความสามารถเพียงพอที่จะประกอบอาชีพบรรณารักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ใ้ทำงานอื่นก่อนงานในตำแหน่งบรรณารักษ์ และเพราะเกิดความท้อแท้ที่ต้องเผชิญปัญหามากมาย และแก้ไขไม่ได้ในการประกอบอาชีพนี้

ส่วนมหابัณฑิต ซึ่งมีได้ประกอบอาชีพบรรณารักษ์จำนวนสูงสุด ร้อยละ 50.00 ต้องการให้ใช้ความรู้แขนงอื่นที่เรียนมาและมีความถนัด ความสนใจมากกว่า และต้องการประยุกต์ความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์ไปใช้ในการประกอบอาชีพอื่นที่พอใจมากกว่า จำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 25.00 เพราะอาชีพบรรณารักษ์โดยเฉพาะของทางราชการติดขัด ไม่ก้าวหน้าทัดเทียมอาชีพอื่น และผู้บังคับบัญชาหมอบหมายให้ทำงานหน้าที่อื่น

ในการปฏิบัติงานห้องสมุด บัณฑิตและมหาบัณฑิตได้รับผิดชอบงานในหน้าที่ต่าง ๆ กัน การวิเคราะห์ผลการทำงานห้องสมุดของบัณฑิต และมหาบัณฑิตนั้น เพื่อให้ได้ผลที่ละเอียดและชัดเจน ผู้วิจัยจึงได้แยกผลการวิเคราะห์ที่เป็น 2 ตอน ตามวุฒิ คือ บัณฑิตในตอนแรก และมหาบัณฑิตในตอนต่อไป นอกจากนี้ในแต่ละวุฒิยังได้จำแนกตามประเภทห้องสมุดที่บัณฑิตและมหาบัณฑิตแต่ละคนปฏิบัติงานอยู่

ผลการวิเคราะห์รายละเอียดข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานห้องสมุดของบัณฑิตและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ปรากฏในตารางที่ 13 - 18 และของมหาบัณฑิต ปรากฏในตารางที่ 19 - 24

ตารางที่ 13 ชนิดของงานห้องสมุดจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่มีมติปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด ชนิด ของงาน ห้องสมุด	รวม		ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย		ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด เฉพาะ		ห้องสมุด ประชาชน		ศูนย์บริการ เอกสาร		มูลนิธิ (โครง การหนังสือ)		หอจดหมายเหตุ	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 บริหาร	13	11.11	7	10.00	1	16.67	4	13.33			1	33.33				
2 จัดหา	21	17.94	10	14.24	1	16.67	7	23.33	1	16.67	2	66.67				
3 จัดพิมพ์หนังสือ และทำบัตร รายการ	45	38.45	30	42.86	1	16.67	12	40.00	1	16.67	1	33.33				
4 บริการตอบ คำถาม	40	34.18	23	32.86			11	36.67	4	66.67	1	33.33			1	100.00
5 บริการจ่าย-รับ	18	15.38	14	20.00			1	3.33	2	33.33	1	33.33				
6 วารสารและ หนังสือพิมพ์	24	20.51	15	21.43			7	23.33	1	16.67	1	33.33				
7 สิ่งพิมพ์รัฐบาล	7	5.98	6	8.57							1	33.33				
8 สิ่งพิมพ์พิเศษ	6	5.13	2	2.86			3	10.00			1	33.33				
9 ประชาสัมพันธ์	8	6.83	5	7.14			1	3.33			1	33.33				
10 แลกเปลี่ยนและ ให้บริการเอกสาร	3	2.57	1	1.43			2	6.67					1	100.00		
11 ทำสาระสังเขป	2	1.71					1	3.33			1	33.33				
12 ทำงานห้องสมุด ทุกหน้าที่	31	26.50	13	18.57	5	83.33	12	40.00	1	16.67	1	33.33				
13 อื่น ๆ	2	1.71	2	2.86												

* ห้องสมุดประเภทดังกล่าวมีมติปฏิบัติงานอยู่แต่ละ 1 คน

จากตารางที่ 13 เมื่อพิจารณารวมบัณฑิตซึ่งทำงานห้องสมุดประเภทต่าง ๆ แล้ว จะเห็นว่า บัณฑิตจำนวนสูงสุด ร้อยละ 38.45 ทำงานในหน้าที่จัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ รองลงไปร้อยละ 34.18 ทำงานด้านบริการตอบคำถาม และจำนวนบัณฑิตที่ต้องทำงานห้องสมุดทุกหน้าที่มีร้อยละ 26.50 ซึ่งคิดเป็นอันดับที่ 3

เมื่อจำแนกตามประเภทห้องสมุดจะเห็นว่า บัณฑิตที่ทำงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยทำงานด้านจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการ เป็นจำนวนสูงสุดร้อยละ 42.86 ส่วนที่ทำงานด้านอื่นนอกเหนือจากที่ปรากฏในตาราง คือ ด้านบริการฉายไมโครฟิล์มและโปรแกรมเมอร์ ในทางตรงกันข้ามบัณฑิตซึ่งทำงานในห้องสมุดโรงเรียนจำนวนสูงสุดร้อยละ 83.33 ต้องทำงานห้องสมุดทุกหน้าที่ ส่วนในห้องสมุดเฉพาะ บัณฑิตซึ่งทำงานห้องสมุดทุกหน้าที่และทำหน้าที่จัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการมีจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 40.00 ในห้องสมุดประชาชนบัณฑิตทำหน้าที่บริการตอบคำถามมีจำนวนสูงสุด ร้อยละ 66.67 ส่วนในศูนย์บริการเอกสารบัณฑิตจำนวนสูงสุด ร้อยละ 66.67 ทำงานด้านจัดหา

สำหรับห้องสมุดประเภทอื่น คือ มุลินี (โครงการหนังสือ) และหอจดหมายเหตุ มีบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่แห่งละ 1 คน บัณฑิตทำงานทุกหน้าที่ในมุลินี (โครงการหนังสือ) และในหอจดหมายเหตุ บัณฑิตทำงานเฉพาะด้านบริการตอบคำถาม

ในการปฏิบัติงานห้องสมุด บัณฑิตจำนวนหนึ่งรับผิดชอบงานห้องสมุดอย่างเดียว แต่อีกจำนวนหนึ่งต้องทำหน้าที่อื่นด้วย ดังปรากฏในตารางที่ 14.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 14 หน้าที่ยื่นนอกเหนือจากการปฏิบัติงานห้องสมุดจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่มีบันทึกปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด หน้าที่ พิเศษ	รวม		ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย		ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด เฉพาะ		ห้องสมุด ประชาชน		ศูนย์บริการ เอกสาร		มูลนิธิ (โครง การหนังสือ)		หอจดหมายเหตุ*	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ทำงานห้อง ห้องสมุด- อย่างเดียว	62	52.99	35	50.00	2	33.33	18	60.00	6	100.00	2	66.67				
2 ทำงานวิจัย	6	5.13	3	4.29			2	6.67							1	100.00
3 เลขานุการ	4	3.42	1	1.43			2	6.67								
4 นายทะเบียน	3	2.57	2	2.86			1	3.33								
5 งานธุรการ	15	12.82	2	2.86			9	30.00			1	33.33				
6 สอนวิชา- บรรณารักษศาสตร์	21	17.94	21	30.00												
7 สอนวิชาอื่น ๆ	12	10.26	8	11.43	4	66.67										
8 อื่น ๆ	2	1.71	1	1.43									1	100.00		

* ห้องสมุดประเภทดังกล่าว มีบันทึกปฏิบัติงานอยู่แห่งละ 1 คน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 14 จะเห็นว่าจำนวนบัณฑิตซึ่งทำงานห้องสมุดอย่างเดียวมีจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 52.99 ใกล้เคียงกับจำนวนบัณฑิตที่ทำงานหน้าห้อง ค่าย หน้าห้อง นอกเหนือจากการปฏิบัติงานห้องสมุดของบัณฑิตส่วนใหญ่ คืองานสอนหนังสือ โดยสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์เป็นจำนวนสูงสุด และสอนวิชาอื่นเป็นจำนวนรองลงมา หน้าห้อง ค่าย ใต้แก๊ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาและความคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิต และทำงานพิเศษเป็นครั้งคราวตามแต่จะได้รับการมอบหมายจากสำนักงานใหญ่ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 1.71

ในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย บัณฑิตทำงานห้องสมุดอย่างเดียว มีร้อยละ 50.00 ส่วนที่ทำงานด้านอื่นจำนวนมากที่สุด คือสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ ส่วนในห้องสมุดโรงเรียน บัณฑิตส่วนใหญ่ร้อยละ 66.67 ต้องทำการสอนวิชาอื่น ๆ นอกเหนือจากการปฏิบัติงานห้องสมุด ในห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประชาชน และศูนย์บริการเอกสาร บัณฑิต 2 ใน 3 คน ทำงานห้องสมุดอย่างเดียว และอีก 1 คน ทำงานธุรการค้ำย ส่วนบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ทำงานพิเศษเป็นครั้งคราวตามที่สำนักงานใหญ่ในต่างประเทศ มอบหมายมา และบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุต้องทำงานวิจัยค้ำย

บัณฑิตซึ่งปฏิบัติงานในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ กัน และในหน้าที่ต่าง ๆ กัน ให้ความรู้จากการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์จากแผนกวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานมากขึ้นแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 15

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 15 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักค่าคอมของบัณฑิตในการนำความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ได้จากการศึกษาในแผนกวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงาน จำแนกและเปรียบเทียบความประเภของสมุทที่มีบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่

ประเภทของสมุท	ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน			ห้องสมุดเฉพาะ			ห้องสมุดประชาชน			ศูนย์บริการเอกสาร			มูลนิธิ(โครงการหนังสือ)			หอจดหมายเหตุ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. หมวดพื้นฐาน (Foundations)																					
1.1 ห้องสมุดและสังคม	2.96	1.06	ปานกลาง	3.67	0.82	มาก	3.1	0.96	ปานกลาง	3.67	1.05	มาก	2.	1.	น้อย	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
1.2 ประวัติของหนังสือและการพิมพ์	2.23	0.89	น้อย	2.33	1.21	น้อย	1.9	0.85	น้อย	2.	0.	น้อย	2.	1.73	น้อย	1.	0.	น้อยที่สุด	3.	0.	ปานกลาง
2. หมวดทรัพยากร (Resources)																					
2.1 วรรณกรรมทางสังคมศาสตร์	3.	1.39	ปานกลาง	3.	0.82	ปานกลาง	3.	1.14	ปานกลาง	4.33	1.16	มาก	2.	0.	น้อย	4.	0.	มาก			
2.2 วรรณกรรมทางมนุษยศาสตร์	3.04	0.98	ปานกลาง	4.5	0.71	มาก	2.5	0.67	น้อย	2.67	0.58	ปานกลาง	3.5	0.71	ปานกลาง				2.	0.	น้อย
2.3 วรรณกรรมสำหรับเด็ก	2.14	0.90	น้อย	4.	1.41	มาก	1.54	0.88	น้อยที่สุด												
3. หมวดบริหาร (Administration)																					
3.1 การบริหารงานห้องสมุด	3.31	1.17	ปานกลาง	3.5	1.05	ปานกลาง	3.13	1.11	ปานกลาง	2.67	1.37	ปานกลาง	2.33	1.53	น้อย	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
3.2 การฝึกงาน	3.74	0.96	มาก	3.5	0.84	ปานกลาง	3.1	0.99	ปานกลาง	3.5	1.05	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	2.	0.	น้อย	5.	0.	มากที่สุด
4. หมวดเทคนิค (Technical Services)																					
4.1 การทำบัตรรายการและจัดหมู่หนังสืออังกฤษ	4.1	1.21	มาก	3.5	1.64	ปานกลาง	4.47	0.82	มาก	3.17	1.60	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
4.2 การทำบัตรรายการและจัดหมู่หนังสือไทย	3.6	1.33	มาก	3.1	1.72	ปานกลาง	2.83	1.42	ปานกลาง	3.	1.41	ปานกลาง	3.	1.	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง
4.3 การเลือกซื้อหนังสือและวัสดุห้องสมุด	3.59	1.14	ปานกลาง	3.5	1.38	ปานกลาง	3.5	1.28	ปานกลาง	3.67	1.51	มาก	3.67	1.53	มาก	3.	0.	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ประเภทห้องสมุด ความรู้	ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน			ห้องสมุดเฉพาะ			ห้องสมุดประชาชน			ศูนย์บริการเอกสาร			มูลนิธิ(โครงการหนังสือ)*			หอจดหมายเหตุ**			
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	
5. หมวดบริการ (Reader Services)																						
5.1 บริการตอบคำถาม	3.81	1.07	มาก	3.67	1.37	มาก	3.77	0.82	มาก	4.33	1.03	มาก	4.	1.	มาก	3.	0.	ปานกลาง	4.	0.	มาก	
*** 5.2 บริการยืม																						
5.2 บริการยืม	3.46	1.09	ปานกลาง	4.5	0.84	มาก	3.75	0.99	มาก	5.	0.	มากที่สุด	3.5	1.41	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง	4.	0.	มาก	
6. หมวดวิทยาการและเทคโนโลยี (Library Technology)																						
6.1 พิมพ์	2.79	1.30	ปานกลาง	4.	0.89	มาก	2.9	1.06	ปานกลาง	3.33	1.37	ปานกลาง	3.33	0.58	ปานกลาง	2.	0.	น้อย	1.	0.	น้อยที่สุด	
7. หมวดการวิจัย (Research)																						
7.1 วิธีรวบรวมบรรณานุกรมและทำงานวิจัย	3.17	1.10	ปานกลาง	2.83	1.17	ปานกลาง	3.53	1.22	ปานกลาง	3.5	0.84	ปานกลาง	4.33	0.58	มาก	2.	0.	น้อย	3.	0.	ปานกลาง	

* ห้องสมุดประเภทดังกล่าวมีบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่แห่งละ 1 คน

** วิชาที่เปิดสอนระดับปริญญาตรี แก่รุ่นที่สำเร็จการศึกษาปี 2504 - 2508 เท่านั้น

*** วิชาที่เริ่มเปิดสอนตั้งแต่ปีการศึกษา 2509

ตารางที่ 15 ในหมวดพื้นฐาน โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะและหอจดหมายเหตุใ้้นำความรู้วิชาห้องสมุดและสังคมไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดประชาชน และมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) อยู่ในระดั้มาก แต่ในศูนย์บริการเอกสารอยู่ในระดั้น้อย และบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุใ้้นำความรู้วิชาประวัติของหนังสือและการพิมพ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในห้องสมุดประเภทอื่น ๆ นอกจากนี้อยู่ในระดั้น้อย และน้อยที่สุดในการนำไปปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ)

ในหมวดวรรณกรรมซึ่งเป็นวิชาเลือกนั้น โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนและมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ใ้้นำความรู้วิชาวรรณกรรมทางสังคมศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดั้มาก ในศูนย์บริการเอกสารอยู่ในระดั้น้อย ในห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง การนำความรู้วิชาวรรณกรรมทางมนุษยศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชน และ ศูนย์บริการเอกสาร อยู่ในระดั้มาก ในห้องสมุดโรงเรียนอยู่ในระดั้มาก แต่อยู่ในระดั้น้อยในการนำไปใช้ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะและหอจดหมายเหตุ นอกจากนี้บัณฑิตที่ได้ศึกษาวิชาวรรณกรรมสำหรับเด็กใ้้นำความรู้วิชานี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนในระดั้มาก แต่ในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอยู่ในระดั้น้อย และน้อยที่สุดในการนำไปใช้ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะ

ในหมวดบริหาร โดยเฉลี่ยแล้ว นอกจากในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ซึ่งบัณฑิตใ้้นำความรู้วิชาการบริหารงานห้องสมุดไปใช้อยู่ในระดั้มาก และในศูนย์บริการเอกสารซึ่งอยู่ในระดั้น้อยแล้ว ในห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้บัณฑิตใ้้นำความรู้ไปใช้ในระดั้มาก ส่วนในวิชาการฝึกงานบัณฑิตใ้้นำความรู้จากการฝึกงานไปใช้ในการปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุในระดั้มากที่สุด ในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยอยู่ในระดั้มาก ส่วนในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) อยู่ในระดั้น้อย ในห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ในหมวดเทคนิค โดยเฉลี่ยแล้ว บัณฑิตใ้ นำความรู้วิชาต่าง ๆ ไปใช้ในระดั้มาก และมาก บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ศูนย์บริการเอกสาร และมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ใ้ นำความรู้วิชาการทำบัตรรายการและ

จัดพิมพ์หนังสือไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก ในห้องสมุดอื่นนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง เช่น เกี่ยวกับการนำความรู้วิชาการทำัตรรายการและจัดพิมพ์หนังสือไทยไปใช้ในการปฏิบัติงาน ในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยซึ่งอยู่ในระดับมาก และบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนและศูนย์บริการเอกสาร ได้นำความรู้วิชาการ เลือกซื้อหนังสือและวัสดุห้องสมุดไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก และอยู่ในระดับปานกลางในการนำไปใช้ปฏิบัติงานในห้องสมุดประเภทอื่น ๆ .

ไม่ว่าจะปฏิบัติงานในห้องสมุดประเภทใดก็ตาม โดยเฉพาะแล้วบัณฑิตได้นำความรู้ในหมวดบริการไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลางและมาก โดยเฉพาะการนำความรู้วิชาการตอบคำถามไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดประเภทต่าง ๆ อยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง และสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนได้นำความรู้วิชาการผู้อ่านไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนในห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ หอจดหมายเหตุ อยู่ในระดับมาก ห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ในหมวดวิทยาการและเทคโนโลยี โดยเฉพาะแล้ว บัณฑิตได้นำความรู้วิชาพิมพ์ดีดไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนในระดับมาก ในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) อยู่ในระดับน้อย และน้อยที่สุดสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุ ในห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

หมวดการวิจัย โดยเฉพาะแล้วบัณฑิตได้นำความรู้วิชาวิธีรวบรวมบรรณานุกรมและงานวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานในศูนย์บริการเอกสารในระดับมาก ในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) อยู่ในระดับน้อย ส่วนในห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง

ความแตกต่างในการนำความรู้จากการศึกษาวิชาต่าง ๆ ทางบรรณารักษศาสตร์ไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดนั้น เกิดขึ้นได้เนื่องจากความแตกต่างของสภาวะและสถานภาพในการทำงานของบัณฑิตแต่ละคน ความแตกต่างกันในประเภทของห้องสมุดที่ปฏิบัติงานอยู่ รวมทั้งลักษณะชนิดของงานที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบด้านใดด้านหนึ่งหรือหลาย ๆ ด้าน สภาพแวดล้อมในการทำงาน รวมทั้งอิทธิพลอื่น ๆ เช่น งบประมาณ ผู้ใช้ ซึ่งทำให้ไม่สามารถนำความรู้ภาคทฤษฎีที่ได้ศึกษามาใช้ได้อย่างสมบูรณ์ นอกจากนี้บัณฑิตยังได้แสดงความคิดเห็นในกรณีที่ได้ใช้ความรู้ในการปฏิบัติงานได้น้อย ดังปรากฏในตารางที่ 16

ตารางที่ 16 เหตุผลตามความคิดเห็นของบัณฑิตที่ประกอบอาชีพบรรณารักษณ์ในกรณีที่ได้
ได้นำความรู้บางวิชาที่ได้เรียนมาไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดได้
น้อยหรือไม่ได้เลย

เหตุผล	วิ	อ.ป.	
		จำนวน	ร้อยละ
1 ไม่มีงานตรงกับความรู้		7	5.98
2 บางวิชาที่เรียนมาไม่เกี่ยวข้องและไม่เป็นประโยชน์ในงาน ในหน้าที่รับผิดชอบ		36	30.77
3 ไม่รู้จักใช้ เพราะมองไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้- ที่เรียนมากับงานที่ทำ		5	4.27
4 บางวิชาเป็นวิชาพื้นฐาน อาจไม่ใช่โดยตรงแต่มีผลทางอ้อม		57	48.72
5 หลักสูตร เน้นภาคทฤษฎีมากเกินไป		34	29.06
6 วิชาเรียนมุ่งยึดถึงตำราทางประเทศเป็นหลักโดยมิได้คำนึง- ถึงความเหมาะสม ปัญหาและสภาพแวดล้อมตลอดจนความ ของกาที่แท้จริงของเมืองไทย		33	28.21
7 เรียนมานานแล้ว จำไม่ได้		14	11.96
8 เรียนมาไม่รู้เรื่อง อาจารย์สอนไม่ดี		2	1.71
9 วิทยาการเปลี่ยนแปลง ความรู้เดิมที่เรียนมาล้าสมัย ใช้ประโยชน์ได้น้อย		19	16.24
10 ลักษณะงานเปลี่ยนแปลง สังคมเปลี่ยนแปลง		18	15.38
11 อื่น ๆ		3	2.56

จากตารางที่ 16 ปรากฏว่าบัณฑิตที่ประกอบอาชีพบรรณารักษณ์ส่วนใหญ่ ร้อยละ
48.72 ให้เหตุผลในการนำความรู้บางวิชาที่ได้เรียนมาไปใช้ในการ ปฏิบัติงานห้องสมุดได้
น้อยว่าเป็นเพราะบางวิชาเป็นวิชาพื้นฐาน อาจไม่ใช่โดยตรงแต่มีผลทางอ้อม รองลงไป
ร้อยละ 30.77 ทอบว่า บางวิชาที่เรียนมาไม่เกี่ยวข้องและไม่เป็นประโยชน์ต่องานในหน้าที่
รับผิดชอบ มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 1.71 ทอบว่า เรียนมาไม่รู้เรื่อง อาจารย์สอนไม่ดี
เหตุผลอื่น ๆ ร้อยละ 2.56 มีบัณฑิตทอบว่า เพราะวิชาที่เรียนไม่ได้สร้างสรรค์แนวความคิด

ที่กว้างขวางและยืดหยุ่นพอ จึงก่อให้เกิดปัญหาในการนำไปใช้ หลักสูตรยังไม่กว้างขวางพอ จึงไม่มีโอกาสได้เลือกวิชาที่ต้องการและสนใจจริง ๆ การฝึกภาคปฏิบัติยังไม่ได้ทำจริงจัง โดยเฉพาะการฝึกงาน และการพิมพ์ดีด

ในการปฏิบัติงานห้องสมุด บันทึกประสบการณ์ต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 17

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 17 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาของบัณฑิตในการปฏิบัติงานห้องสมุด จำแนกและเปรียบเทียบตามประเภทห้องสมุดที่บัณฑิตปฏิบัติงานอยู่

ประเภทห้องสมุด ปัญหา	ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน			ห้องสมุดเฉพาะ			ห้องสมุดประชาชน			ศูนย์บริการเอกสาร			มูลนิธิ (โครงการหนังสือ)			หอจดหมายเหตุ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. การบริหาร	3.07	1.20	ปานกลาง	2.6	1.38	ปานกลาง	2.87	1.33	ปานกลาง	2.67	1.63	ปานกลาง	3.33	1.53	ปานกลาง	4.	0.	มาก	5.	0.	มากที่สุด
2. ผู้บริหารในห้องสมุด	2.46	1.24	น้อย	1.33	0.52	น้อยที่สุด	1.83	1.09	น้อย	2.	0.89	น้อย	2.67	1.16	ปานกลาง	2.	0.	น้อย	4.	0.	มาก
3. ผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน ซึ่งห้องสมุดสังกัด	2.21	0.99	น้อย	2.67	1.21	ปานกลาง	2.27	1.05	น้อย	2.33	1.51	น้อย	2.33	0.58	น้อย	3.	0.	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง
4. ผู้ร่วมงาน	2.43	1.07	น้อย	2.	1.10	น้อย	2.43	1.43	น้อย	2.83	1.47	ปานกลาง	3.	1.	ปานกลาง	2.	0.	น้อย	3.	0.	ปานกลาง
5. ผู้ใช้	2.89	1.16	ปานกลาง	3.17	1.60	ปานกลาง	2.7	0.92	ปานกลาง	3.	1.79	ปานกลาง	2.67	1.16	น้อย	4.	0.	มาก	2.	0.	น้อย
6. อาคารสถานที่ห้องสมุด	2.96	1.33	ปานกลาง	2.5	1.76	น้อย	3.23	1.35	ปานกลาง	2.17	0.98	น้อย	2.33	0.58	น้อย	1.	0.	น้อยที่สุด	5.	0.	มากที่สุด
7. วัสดุอุปกรณ์	3.04	1.25	ปานกลาง	2.83	1.61	ปานกลาง	2.73	1.39	ปานกลาง	2.33	1.51	น้อย	3.33	1.53	ปานกลาง	1.	0.	น้อยที่สุด	5.	0.	มากที่สุด
8. งบประมาณ	2.94	1.30	ปานกลาง	3.	1.67	ปานกลาง	2.43	1.28	น้อย	2.33	1.21	น้อย	4.	1.	มาก	2.	0.	น้อย	5.	0.	มากที่สุด
9. ฐานะการทำงาน	2.96	1.14	ปานกลาง	2.17	1.17	น้อย	2.07	1.05	น้อย	2.5	1.52	น้อย	3.67	0.58	มาก	1.	0.	น้อยที่สุด	3.	0.	ปานกลาง
10. การปฏิบัติงาน	2.53	0.97	น้อย	2.67	1.21	ปานกลาง	2.3	0.88	น้อย	2.17	0.98	น้อย	3.	1.	ปานกลาง	1.	0.	น้อยที่สุด	3.	0.	ปานกลาง
11. ปริมาณงาน	2.79	1.06	ปานกลาง	2.67	1.17	ปานกลาง	2.67	1.18	ปานกลาง	2.5	0.84	น้อย	4.	1.	มาก	3.	0.	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง
12. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	2.77	1.07	ปานกลาง	2.	1.27	น้อย	2.37	1.27	น้อย	2.53	1.51	น้อย	2.	1.	น้อย	1.	0.	น้อยที่สุด	5.	0.	มากที่สุด
13. ปัญหาส่วนตัว	1.99	1.08	น้อย	1.5	0.84	น้อยที่สุด	1.43	0.68	น้อยที่สุด	1.67	0.16	น้อย	1.33	0.58	น้อยที่สุด	2.	0.	น้อย	3.	0.	ปานกลาง

* หมายเหตุ ห้องสมุดประเภทกิ่งกสาวมักมีบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่แห่งละ 1 คน

ตารางที่ 7 โดยเฉลี่ยแล้วมีบัณฑิตปฏิบัติงานในหอสมุดประเภทใด บัณฑิตมีปัญหาในการบริหารในระดับปานกลาง นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) มีปัญหาในการบริหารมาก และมากที่สุดสำหรับผู้ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุ

ปัญหาผู้บริหารในหอสมุด บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุเห็นว่าเป็นปัญหามาก ส่วนบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการเอกสาร เห็นว่ามีปัญหาปานกลาง และน้อยที่สุดสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดโรงเรียน นอกจากนี้บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดอื่น ๆ ประสบปัญหาคำน้นน้อย

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอสมุดเฉพาะ หอสมุดประชาชน และศูนย์บริการเอกสาร ประสบปัญหาเกี่ยวกับผู้บังคับบัญชานวณงาน ซึ่งหอสมุดสังกัดอยู่ในระดับน้อย นอกนั้นอยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหารวมงานสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดประชาชน ศูนย์บริการเอกสาร และหอจดหมายเหตุอยู่ในระดับปานกลาง ในหอสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้บัณฑิตตอบว่ามีปัญหาน้อย

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ประสบปัญหาผู้ใ้ช้มาก ส่วนในหอจดหมายเหตุและศูนย์บริการเอกสาร บัณฑิตตอบว่ามีปัญหาน้อย และเป็นปัญหาปานกลางสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดประเภทอื่น ๆ

ปัญหาอาคารสถานที่หอสมุดเป็นปัญหามากที่สุดสำหรับบัณฑิตปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุ แต่น้อยที่สุดสำหรับบัณฑิตปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) และในหอสมุดโรงเรียน หอสมุดประชาชน ศูนย์บริการเอกสาร บัณฑิตมีปัญหาน้อย ส่วนที่อยู่ในระดับปานกลางคือในหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และหอสมุดเฉพาะ

ปัญหาคำนวณวัสดุครุภัณฑ์ อยู่ในระดับปานกลางสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอสมุดโรงเรียน หอสมุดเฉพาะ และศูนย์บริการเอกสาร มากที่สุดสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุ แต่น้อยที่สุดในการปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) และบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดประชาชน มีปัญหาคำน้นน้อย

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุประสบปัญหางบประมาณมากที่สุด ส่วนในศูนย์บริการเอกสารบัณฑิตประสบปัญหามาก ในหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยและหอสมุด

โรงเรียน บัณฑิตมีปัญหากลาง ในห้องสมุดประเภทอื่น นอกจากนี้บัณฑิตมีปัญหาคำนี้น้อย

เรื่องฐานะการทำงานเป็นปัญหามากสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการเอกสาร ส่วนในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอจดหมายเหตุ บัณฑิตมีปัญหากลาง ห้องสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้ บัณฑิตประสบปัญหาน้อย และน้อยที่สุดสำหรับบัณฑิตปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ)

บัณฑิตมีปัญหาเรื่องการทำงานในห้องสมุดโรงเรียน ศูนย์บริการเอกสารและหอจดหมายเหตุอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดเฉพาะ ห้องสมุดประชาชน บัณฑิตมีปัญหาน้อย และเป็นปัญหาน้อยที่สุดในการปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ)

ปัญหาเรื่องปริมาณงานเป็นปัญหามากสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในศูนย์บริการเอกสาร ส่วนในห้องสมุดประชาชน บัณฑิตมีปัญหาน้อย นอกจากนี้ในห้องสมุดประเภทอื่น บัณฑิตตอบว่าเป็นปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง

บัณฑิตปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุมีปัญหามากที่สุดในเรื่องอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ แต่ในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) บัณฑิตมีปัญหาน้อยที่สุด ส่วนในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย บัณฑิตมีปัญหาในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับปานกลาง ในห้องสมุดประเภทอื่น บัณฑิตตอบว่ามีปัญหาน้อย

ปัญหาส่วนตัวสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุอยู่ในระดับปานกลาง และอยู่ในระดับน้อยสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดประชาชนและมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) ส่วนในห้องสมุดโรงเรียน ห้องสมุดเฉพาะ และศูนย์บริการเอกสาร บัณฑิตที่ปฏิบัติงานอยู่มีปัญหาลดอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ปัญหาต่าง ๆ ที่บัณฑิตประสบในการปฏิบัติงานห้องสมุดนั้น ในบางเรื่องโดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับทางวิชาการ แผนกวิชาอาจให้ความร่วมมือช่วยเหลือได้ กิจกรรมทางวิชาการที่บัณฑิตต้องการให้แผนกวิชาจัดดำเนินการ เพื่อเป็นบริการและเป็นประโยชน์ในการทำงาน แก่นิสิตแก่นั้น ปรากฏในตารางที่ 18

ตารางที่ 18 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการของบัณฑิตในกิจกรรมทางวิชาการเสนอแนะต่อแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์ จำแนกและเปรียบเทียบความประเภทห้องสมุดที่บัณฑิตปฏิบัติงานอยู่

กิจกรรม	ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน			ห้องสมุดเฉพาะ			ห้องสมุดประชาชน			ศูนย์บริการเอกสาร			มูลนิธิ (โครงการหนังสือ)			หอจดหมายเหตุ		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. จัดสัมมนาทางวิชาการเฉพาะเรื่องเป็นประจำ	3.91	0.79	มาก	4.33	1.03	มาก	3.87	0.90	มาก	4.33	1.03	มาก	4.33	0.58	มาก	3.	0.	ปานกลาง	4.	0.	มาก
2. เปิดสอนและอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นสูงในระหว่างฤดูร้อนทุกปี	3.89	0.84	มาก	4.33	1.03	มาก	3.93	0.94	มาก	4.33	0.82	มาก	3.67	1.53	มาก	3.	0.	ปานกลาง	2.	0.	น้อย
3. จัดตั้งศูนย์วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์สำหรับนิสิตเพื่อให้ตามปัญหาหมายถึงแผนกวิชาได้	4.44	0.74	มาก	5.	0.	มากที่สุด	4.27	0.79	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด	3.67	1.53	มาก	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
4. จัดบรรยายเรื่องราวที่น่าสนใจในวงการห้องสมุดเป็นครั้งคราว	3.99	0.77	มาก	4.17	0.98	มาก	4.	0.83	มาก	3.83	0.98	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
5. จัดแปลและพิมพ์เอกสารทางบรรณารักษศาสตร์ใหม่ ๆ ออกเผยแพร่เป็นประจำ	4.44	0.65	มาก	4.67	0.52	มากที่สุด	4.4	0.62	มาก	4.	0.89	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	4.	0.	มาก	5.	0.	มากที่สุด
6. จัดโปรแกรมศึกษาดูงานห้องสมุดในต่างประเทศ	4.	0.90	มาก	4.17	0.98	มาก	4.03	0.85	มาก	4.	0.89	มาก	5.	0.	มากที่สุด	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
7. จัดทำทำเนียบนิสิตเก่าออกเผยแพร่และรักษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.11	0.96	มาก	4.	0.89	มาก	4.1	0.89	มาก	3.83	0.75	มาก	3.67	1.53	มาก	5.	0.	มากที่สุด	5.	0.	มากที่สุด

ตารางที่ 18 (ต่อ)

กิจกรรม	ประเภทห้องสมุด			ห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย			ห้องสมุดโรงเรียน			ห้องสมุดเฉพาะ			ห้องสมุดประชาชน			ศูนย์บริการเอกสาร			มูลนิธิ(โครงการหนังสือ)*			หอจดหมายเหตุ*		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
8. จัดทบทวนสิ่งสรรคระหว่างนิสิตเก่าที่ประกอบอาชีพเดียวกัน	3.96	0.84	มาก	4.	1.10	มาก	3.83	0.91	มาก	3.67	0.82	มาก	4.	1.	มาก	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง			
9. เพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของแผนกวิชา โดยเฉพาะทางคานวิชาการแก่นิสิตเก่า	4.24	0.73	มาก	4.33	0.82	มาก	4.13	0.73	มาก	3.67	0.82	มาก	4.	1.	มาก	4.	0.	มาก	5.	0.	มากที่สุด			
10. จัดคอนเสิร์ตมอบปัญหาบรรณาธิกซ์ ใน ขาวสารบรรณาธิกศาสตร์"	4.06	0.93	มาก	4.67	0.57	มากที่สุด	4.07	0.83	มาก	4.33	0.82	มาก	4.	1.	มาก	4.	0.	มาก	3.	0.	ปานกลาง			

* หมายเหตุ ห้องสมุดประเภทดังกล่าวมีบัณฑิตปฏิบัติงานอยู่แห่งละ 1 คน

ตารางที่ 18 โดยเฉลี่ยแล้วบัณฑิตไม่ว่าปฏิบัติงานในหอสมุดประเภทใดมีความต้องการให้แผนกวิชาจัดสัมมนาทางวิชาการเฉพาะเรื่องเป็นประจำอยู่ในระดับมาก ยกเว้นบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) มีความต้องการปานกลาง

การเปิดสอนและอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นสูงในระหว่างภาคฤดูร้อนทุกปีเป็นสิ่งที่บัณฑิตปฏิบัติงานในหอสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย หอสมุดโรงเรียน หอสมุดเฉพาะ หอสมุดประชาชนและศูนย์บริการเอกสารมีความต้องการมาก ส่วนบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) มีความต้องการในระดับปานกลาง และบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุมีความต้องการน้อย

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดโรงเรียนและหอสมุดประชาชนต้องการให้แผนกวิชาจัดตั้งศูนย์วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์สำหรับให้หนังสือเก่าตามปัญหาที่ยังแผนกวิชาได้ในระดับมากที่สุด ส่วนในหอสมุดประเภทอื่น ๆ บัณฑิตมีความต้องการมาก ยกเว้นบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุ ซึ่งมีความต้องการปานกลาง

บัณฑิตปฏิบัติงานในศูนย์บริการเอกสารต้องการให้แผนกวิชาจัดบรรยายเรื่องราวที่น่าสนใจในวงการหอสมุดเป็นครั้งคราวมากที่สุด ส่วนในหอสมุดประเภทอื่น บัณฑิตมีความต้องการมาก นอกจากบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุซึ่งมีความต้องการปานกลาง

การจัดแปลและพิมพ์เอกสารทางบรรณารักษศาสตร์ใหม่ ๆ ออกเผยแพร่เป็นประจำเป็นกิจกรรมที่บัณฑิตปฏิบัติงานในหอสมุดโรงเรียน ศูนย์บริการเอกสาร และหอจดหมายเหตุมีความต้องการมากที่สุด ในหอสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้บัณฑิตมีความต้องการมาก

บัณฑิตปฏิบัติงานในศูนย์บริการเอกสารต้องการให้แผนกวิชาจัดโปรแกรมศึกษาดูงานหอสมุดในต่างประเทศมากที่สุด หอสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้บัณฑิตมีความต้องการมาก ยกเว้นบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุมีความต้องการปานกลาง

การจัดทำทำเนียบนิสิตเก่าออกเผยแพร่และรักษาให้ทันสมัยอยู่เสมอ เป็นกิจกรรมที่บัณฑิตซึ่งปฏิบัติงานในมูลนิธิ (โครงการหนังสือ) และหอจดหมายเหตุต้องการมากที่สุด และกิจกรรมนี้เป็นที่ต้องการมากสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดประเภทอื่น ๆ

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดทุกประเภทต้องการให้แผนกวิชาจัดพบปะสังสรรค์ระหว่างนิสิตเก่าที่ประกอบอาชีพเดียวกันมาก ยกเว้นบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุมีความต้องการปานกลาง

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุต้องการมากที่สุดที่จะให้แผนกวิชาเพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของแผนกวิชาโดยเฉพาะทางงานวิชาการแก่นิสิตเก่า บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดประเภทอื่นนอกจากนี้ ตอบว่ามีความต้องการมาก

บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดโรงเรียนต้องการให้จัดคอลัมน์ตอบปัญหาบรรณารักษ์ใน "ข่าวสารบรรณารักษ์" มากที่สุด บัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุดประเภทอื่นตอบว่ามีความต้องการมาก ยกเว้นสำหรับบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอจดหมายเหตุ ตอบว่ามีความต้องการปานกลาง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 19 ภารกิจของงานห้องสมุดจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด ลักษณะ งานห้องสมุด	รวม		ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย		ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด เฉพาะ		ห้องสมุด ประชาชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 บริการ	5	19.23	4	21.05					1	50.00
2 จัดหา	7	26.92	6	31.58					1	50.00
3 จัดหาหนังสือและทำบัตร รายการ	8	30.77	7	36.84			1	33.33		
4 บริการตอบคำถาม	7	26.92	6	31.58			1	33.33		
5 จ่าย - รับ	3	11.54	3	15.79						
6 วารสารและหนังสือพิมพ์	6	23.08	5	26.32			1	33.33		
7 สิ่งพิมพ์รัฐบาล	1	3.85	1	5.26						
8 สิ่งพิมพ์พิเศษ	2	7.69	1	5.26			1	33.33		
9 ประชาสัมพันธ์	3	11.54	3	15.79						
10 ทำงานห้องสมุดทุกหน้าที่	6	23.08	2	10.53	2	100.00	2	66.67		
11 อื่น ๆ (แลกเปลี่ยน- เอกสารของมหาวิทยาลัย)	1	3.85	1	5.26						

ตารางที่ 19 เมื่อพิจารณาความหาบัตติซึ่งทำงานในหอสมุดประเภทต่าง ๆ แล้ว จะเห็นว่าความหาบัตติจำนวนสูงสุด ร้อยละ 30.77 ทำงานในหน้าที่จัดหนังสือและทำบัตร รายการ รองลงมา ร้อยละ 26.92 ทำงานด้านจัดหาและบริการตอบคำถาม และมหาบัณฑิต ที่ทำงานหอสมุดทุกหน้าที่มีร้อยละ 23.08 ซึ่งจัดเป็นอันดับ 3 ส่วนที่ทำหน้าที่ด้านสิ่งพิมพ์ รัฐบาล และทำหน้าที่อื่นคือ แลกเปลี่ยนเอกสารของมหาวิทยาลัย มีจำนวนน้อยที่สุดคิดเป็น ร้อยละ 3.85

เมื่อจำแนกตามประเภทหอสมุด ปรากฏว่ามหาบัณฑิตที่ปฏิบัติงานในหอสมุด วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจำนวนสูงสุด คิดเป็นร้อยละ 36.84 ทำหน้าที่จัดหนังสือและทำ บัตรรายการ และที่ทำงานหอสมุดทุกหน้าที่คิดเป็นร้อยละ 10.53 ส่วนในหอสมุดโรงเรียน มหาบัณฑิตทั้งหมดต้องปฏิบัติงานหอสมุดทุกหน้าที่เช่นเดียวกับในหอสมุดเฉพาะซึ่งมหาบัณฑิต ส่วนใหญ่ ร้อยละ 66.67 ทำงานหอสมุดทุกหน้าที่ แต่ในหอสมุดประชาชน มหาบัณฑิตได้ รับผิดชอบงานเฉพาะการบริหารและจัดหามีจำนวนเท่ากัน

นอกจากงานหอสมุดที่ต้องรับผิดชอบประจำแล้ว มหาบัณฑิตบางคนต้องทำงานหน้าที่ อื่นด้วย ดังปรากฏในตารางที่ 20

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 20 หน้าก่อนนอกเหนือจากการปฏิบัติงานห้องสมุดจำแนกตามประเภทห้องสมุดที่มีหนังสือติดปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด หน้าที่พิเศษ	รวม		ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย		ห้องสมุด โรงเรียน		ห้องสมุด เฉพาะ		ห้องสมุด ประชาชน	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1 ทำงานห้องสมุดอย่างเดียว	8	30.77	5	26.32	1	50.00	1	33.33		
2 ทำงานวิจัย	4	15.38	2	10.53			2	66.67		
3 เลขานุการ	3	11.54	3	15.79					2	100.00
4 งานธุรการ	2	7.69	2	10.53					2	100.00
5 สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์	14	53.85	13	68.42					1	50.00
6 สอนวิชาอื่น ๆ	1	3.85	1	5.26						
7 อื่น ๆ	3	11.54	2	10.53	1	50.00				

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

จากตารางที่ 20 มหาวิทยาลัยที่ทำงานห้องสมุดอย่างเดียวกคิดเป็นร้อยละ 30.77 นอกนั้นต้องทำงานหน้าห้อง โดยสอนวิชาทางบรรณารักษศาสตร์เป็นจำนวนสูงสุด ร้อยละ 53.85 เมื่อจำแนกตามประเภทห้องสมุด ปรากฏว่ามหาวิทยาลัยซึ่งปฏิบัติงานในห้องสมุด วิทยาลัยและมหาวิทยาลัยจำนวนสูงสุด ร้อยละ 68.42 สอนวิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ ทำงานห้องสมุดอย่างเดียวกคิดเป็นร้อยละ 26.32 และมีจำนวนร้อยละ 10.53 ทำหน้าที่อื่น คือ เป็นอาจารย์ควบคุมวิทยานิพนธ์ของนิสิต และเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาของนิสิต ในห้องสมุดโรงเรียนจำนวนมหาวิทยาลัยที่ทำงานห้องสมุดอย่างเดียวกเท่ากับจำนวนที่ทำงานหน้าห้อง คือ นิสิตห้องสมุดโรงเรียน ส่วนในห้องสมุดเฉพาะ จำนวนสูงสุดร้อยละ 66.67 ทำงานวิจัย และในห้องสมุดประชาชน มหาวิทยาลัยทั้งหมดทำหน้าที่เลขานุการ ทำงานคานธุการ และอีก 1 คนสอนวิชาบรรณารักษศาสตร์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักคำตอบของมหาวิทยาลัยในการนำความรู้วิชาบรรณารักษศาสตร์ที่ได้จากการศึกษาในแผนกวิชา
ไปใช้ในการปฏิบัติงานโดยจำแนกและเปรียบเทียบตามประเภทห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด ความรู้ วิชาบรรณารักษศาสตร์	ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน			ห้องสมุด เฉพาะ			ห้องสมุด ประชาชน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. <u>หมวดพื้นฐาน</u> (Foundations)												
1.1 สื่อมวลชนและห้องสมุด	2.84	1.12	ปานกลาง	2.5	0.71	น้อย	3.67	1.53	มาก	3.	0.	ปานกลาง
1.2 บรรณารักษศาสตร์- เปรียบเทียบ	2.47	1.67	น้อย	3.	0.	ปานกลาง	2.33	0.58	น้อย	3.	0.	ปานกลาง
2. <u>หมวดวรรณกรรม (Resources)</u>												
2.1 วรรณกรรมชั้นสูงทาง วิทยาศาสตร์	2.47	1.26	น้อย	3.	0.	ปานกลาง	1.67	0.58	น้อย	3.	2.83	ปานกลาง
2.2 วรรณกรรมชั้นสูงทาง สังคมศาสตร์	2.53	1.17	น้อย	3.	0.	ปานกลาง	3.	1.	ปานกลาง	4.5	0.71	มาก
2.3 วรรณกรรมชั้นสูงทาง มนุษยศาสตร์	2.42	1.07	น้อย	4.	0.	มาก	3.	1.	ปานกลาง	4.5	0.71	มาก
2.4 มรดกไทย	3.21	1.23	ปานกลาง	3.	1.41	ปานกลาง	3.33	1.53	ปานกลาง	4.5	0.71	มาก
2.5 สิ่งพิมพ์รัฐบาล	3.53	0.96	ปานกลาง	3.	1.41	ปานกลาง	4.	1.73	มาก	4.5	0.71	มาก

ประเภท ห้องสมุด ความรู้ วิชาบรรณารักษศาสตร์	ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน			ห้องสมุด เฉพาะ			ห้องสมุด ประชาชน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
3. หมวดบริหาร (Administration)												
3.1 ห้องสมุดวิทยาลัยและ มหาวิทยาลัย	3.07	1.64	ปานกลาง				2.	0.	น้อย			
3.2 ห้องสมุดประชาชน	2.57	1.13	น้อย	2.5	0.71	น้อย	1.33	0.58	น้อยที่สุด	4.	0.	มาก
3.3 การบริหารงานห้องสมุด- ชั้นสูง	3.71	1.10	มาก	4.	1.41	มาก	4.	1.73	มาก	4.5	0.71	มาก
4. หมวดเทคนิค (Technical Services)												
4.1 การจัดหาหนังสือและทำ บัตรรายการชั้นสูง	3.32	1.38	ปานกลาง	3.5	2.22	ปานกลาง	5.	0.	มากที่สุด	2.5	0.71	น้อย
4.2 งานเทคนิคในห้องสมุด	3.84	1.26	มาก	4.	1.41	มาก	5.	0.	มากที่สุด	3.	0.	ปานกลาง
5. หมวดบริการ (Reader Services)												
5.1 บริการตอบคำถามชั้นสูง	3.79	1.18	มาก	4.	1.41	มาก	5.	0.	มากที่สุด	4.	1.41	มาก
5.2 บริการโสตทัศนวัสดุ- อุปกรณ์	2.42	1.07	น้อย	2.5	0.71	น้อย	4.	1.73	มาก	2.5	0.71	น้อย

ประเภท ห้องสมุด ความรู้ วิชาการบรรณารักษศาสตร์	ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน			ห้องสมุด เฉพาะ			ห้องสมุด ประชาชน		
	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ	\bar{x}	S.D.	แปลความ
6.* <u>หมวดวิทยากรและเทคโนโลยี</u> (Library Technology)												
7. <u>หมวดวิจัย (Research)</u>												
7.1 การวิจัยทางบรรณารักษ- ศาสตร์	3.	1.41	ปานกลาง	2.25	0.71	น้อย	4.	1.	มาก	3.	0.	ปานกลาง
7.2 วิทยานิพนธ์	3.53	1.47	ปานกลาง	2.5	0.71	น้อย	4.33	0.58	มาก	4.	0.	มาก

* ยังไม่ได้เปิดสอนแก่ผู้สำเร็จการศึกษาระหว่างปีการศึกษา 2507 - 2506.

ตารางที่ 21 ในหมวดพื้นฐาน โดยเฉลี่ยแล้วมหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในท้องสมุค วิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และท้องสมุคประชาชนได้นำความรู้วิชาสังคมและท้องสมุคไป ใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในท้องสมุคเฉพาะอยู่ในระดับมาก แต่ในท้องสมุค โรงเรียนอยู่ในระดับน้อย และมหามัณฑิตได้นำความรู้วิชาบรรพารักษศาสตร์เปรียบเทียบไป ใช้ในการปฏิบัติงานในท้องสมุคโรงเรียน และท้องสมุคประชาชนในระดับปานกลาง ในท้อง สมุคประเภทอื่นอยู่ในระดับน้อย

ในหมวดวรรณกรรมโดยเฉลี่ยแล้ว มหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในท้องสมุควิทยาลัยและ มหาวิทยาลัยได้นำความรู้วิชาวรรณกรรมสาขาต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับน้อย แต่ได้นำความรู้วิชาตรรกไทยและสิ่งพิมพ์รัฐบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ใน ท้องสมุคโรงเรียนมหามัณฑิตได้นำความรู้วิชาวรรณกรรมชั้นสูงทางมนุษยศาสตร์ไปใช้ในการ ปฏิบัติงานในระดับมาก วิชาอื่น ๆ นอกจากนี้อยู่ในระดับปานกลาง ในท้องสมุคเฉพาะ มหา มัณฑิตได้นำความรู้วิชาสิ่งพิมพ์รัฐบาลไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก วิชาวรรณกรรมชั้น สูงทางวิทยาศาสตร์อยู่ในระดับน้อย วิชาอื่น ๆ อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนในท้องสมุค ประชาชนมหามัณฑิตได้นำความรู้วิชาต่าง ๆ ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก นอกจาก วิชาวรรณกรรมชั้นสูงทางวิทยาศาสตร์ซึ่งอยู่ในระดับปานกลาง

หมวดวิชาการบริหาร เป็นวิชาเลือกส่วนใหญ่ ยกเว้นวิชาการบริหารงานท้องสมุคชั้นสูง ซึ่งเป็วิชาบังคับที่ โดยเฉลี่ยแล้วมหามัณฑิตไม่ว่าปฏิบัติงานในท้องสมุคประเภทใดก็ตามได้นำความรู้ วิชานี้ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนมหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในท้องสมุควิทยาลัยและ มหาวิทยาลัยได้นำความรู้วิชาท้องสมุควิทยาลัยและมหาวิทยาลัยไปใช้ในระดับปานกลาง และ มหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคประชาชนก็ได้นำความรู้วิชาท้องสมุคประชาชนไปใช้ในการ ปฏิบัติงานในระดับมาก แต่ในท้องสมุคประเภทอื่น ๆ มหามัณฑิตได้นำความรู้วิชาที่ได้เลือก ศึกษาดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับน้อย โดยเฉพาะมหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในท้องสมุค เฉพาะได้นำความรู้วิชาท้องสมุคประชาชนไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับน้อยที่สุด

โดยเฉลี่ยแล้ว มหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคเฉพาะได้นำความรู้วิชาการจัดหุ้ มหนังสือและทำบัตรรายการชั้นสูง และวิชางานเทคนิคในท้องสมุคในหมวดเทคนิคไปใช้ในการ ปฏิบัติงานมากที่สุด ในท้องสมุควิทยาลัยและมหาวิทยาลัยและท้องสมุคโรงเรียนมหามัณฑิตได้

นำความรู้วิชาการเทคนิคในห้องสมุดไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก ส่วนวิชาการจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการชั้นสูงอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนมหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชนได้นำความรู้วิชาการเทคนิคในห้องสมุดไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง แต่วิชาการจัดหมู่หนังสือและทำบัตรรายการชั้นสูงอยู่ในระดับน้อย

ในหมวดบริการโดยเฉลี่ยแล้ว มหามัณฑิตได้นำความรู้วิชาการตอบคำถามชั้นสูงไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย ห้องสมุดโรงเรียนและห้องสมุดประชาชนในระดับมาก แต่วิชาการโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับน้อย และสำหรับมหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะได้นำความรู้วิชาการตอบคำถามชั้นสูงไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมากที่สุด ส่วนวิชาการโสตทัศนวัสดุอุปกรณ์อยู่ในระดับน้อย

โดยเฉลี่ยแล้วมหามัณฑิตที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะได้นำความรู้ในหมวดวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับปานกลาง ในห้องสมุดเฉพาะอยู่ในระดับมาก แต่อยู่ในระดับน้อยในการนำไปใช้ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียน ส่วนในห้องสมุดประชาชนมหามัณฑิตได้นำความรู้จากวิทยานิพนธ์ไปใช้ในการปฏิบัติงานในระดับมาก และวิชาการวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์อยู่ในระดับปานกลาง

มหามัณฑิตได้แสดงความคิดเห็นในกรณีที่ได้้นำความรู้บางวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานในห้องสมุดได้น้อย ดังปรากฏในตารางที่ 22

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 22 เหตุผลตามความคิดเห็นของมหาบัณฑิตที่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์
ในกรณีที่ได้นำความรู้บางวิชาไปใช้ในการปฏิบัติงานห้องสมุดได้น้อย
หรือไม่ได้เลย

เหตุผล	อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่มีงานตรงกับความถนัดและความรู้	2	7.69
2. วิชาที่เรียนมาไม่เกี่ยวข้องกับงานที่ทำ	2	7.69
3. ไม่รู้จักใช้เพราะมองไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ที่เรียนมา กับงานที่ทำ	1	3.85
4. บางวิชาเป็นวิชาพื้นฐาน อาจจะไม่ใช้ โดยตรงแต่มีผลทางอ้อม	15	57.69
5. หลักสูตรเน้นภาคทฤษฎีเกินไป	8	30.77
6. วิชาที่เรียนมุ่งยึดถือตำราต่างประเทศเป็นหลักโดยมิได้คำนึงถึง ความเหมาะสม ปัญหาและสภาวะแวดล้อม ตลอดจนความต้องการ ที่แท้จริงของเมืองไทย	0	0.00
7. เรียนมานานแล้ว จำไม่ได้	4	15.39
8. วิทยาการเปลี่ยนแปลง ความรู้เดิมที่เรียนมาล้าสมัย ใช้ประโยชน์ ได้น้อย	2	7.69
9. ลักษณะงานเปลี่ยนแปลง สังคมเปลี่ยนแปลง	5	19.23

ตารางที่ 22 ปรากฏว่ามหาบัณฑิตที่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์ส่วนใหญ่ร้อยละ
57.69 ให้เหตุผลว่า เป็นเพราะวิชาบางวิชาเป็นวิชาพื้นฐาน อาจจะไม่ใช้โดยตรงแต่มีผล
ทางอ้อม รองลงมามีร้อยละ 30.77 เห็นว่า เป็นเพราะหลักสูตรเน้นภาคทฤษฎีเกินไป มี
จำนวนน้อยร้อยละ 3.85 ให้เหตุผลว่า ไม่รู้จักใช้เพราะมองไม่เห็นความสัมพันธ์ระหว่าง
ความรู้ที่เรียนมากับงานที่ทำ

ในการปฏิบัติงานห้องสมุด มหาวิทยาลัยพิเศษปัญหาในเรื่องต่าง ๆ มากน้อยแตกต่างกัน ดังปรากฏในตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักปัญหาของมหาวิทยาลัยในการปฏิบัติงานห้องสมุด จำแนกและเปรียบเทียบตามประเภทห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด ปัญหา	ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน			ห้องสมุด เฉพาะ			ห้องสมุด ประชาชน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. การบริหาร	3.26	1.28	ปานกลาง	4.5	0.71	มาก	2.33	2.31	น้อย	4.	1.41	มาก
2. ผู้บริหารในห้องสมุด	2.47	1.17	น้อย	2.	1.41	น้อย	1.	0.	น้อยที่สุด	2.5	0.71	น้อย
3. ผู้บังคับบัญชาหน่วยงาน ชั้นห้องสมุดสังกัด	2.53	1.17	น้อย	3.5	0.71	ปานกลาง	2.33	1.15	น้อย	2.5	0.71	น้อย
4. ผู้ร่วมงาน	2.84	1.07	ปานกลาง	2.5	2.12	น้อย	2.33	1.53	น้อย	2.	0.	น้อย
5. ผู้ใช้	3.16	1.21	ปานกลาง	2.5	0.71	น้อย	2.67	1.53	ปานกลาง	3.	0.	ปานกลาง
6. อาคารสถานที่ห้องสมุด	3.16	1.43	ปานกลาง	3.	1.41	ปานกลาง	2.67	2.08	ปานกลาง	2.	0.71	น้อย
7. วัสดุครุภัณฑ์	3.11	1.20	ปานกลาง	3.5	2.12	ปานกลาง	2.33	2.31	น้อย	2.5	0.71	น้อย
8. งบประมาณ	3.37	0.90	ปานกลาง	4.	1.40	มาก	2.33	2.31	น้อย	2.5	0.71	น้อย
9. ฐานะการทำงาน	2.58	1.07	น้อย	3.5	.71	ปานกลาง	2.	1.73	น้อย	2.5	0.71	น้อย
10. การปฏิบัติงาน	3.05	0.78	ปานกลาง	4.	0.	มาก	2.	1.73	น้อย	2.5	0.71	น้อย
11. ปริมาณงาน	3.32	1.06	ปานกลาง	4.	0.	มาก	1.67	0.58	น้อย	2.5	0.71	น้อย
12. อุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้	3.11	0.99	ปานกลาง	4.	0.	มาก	2.33	2.31	น้อย	2.5	0.71	น้อย
13. ปัญหาส่วนตัว	2.16	1.02	น้อย	2.	1.41	น้อย	1.67	1.16	น้อย	1.5	0.71	น้อยที่สุด

ตารางที่ 23 โดยเฉลี่ยแล้ว มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคโรงเรียนและท้องสมุคประชาชนประสบปัญหาการบริหารในระดับมาก แต่อยู่ในระดับน้อยสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคเฉพาะ ส่วนในท้องสมุควิทยาลัยและมหาวิทยาลัยมหาวิทยาลัยประสบปัญหานี้ในระดับปานกลาง

มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคประเภทต่าง ๆ ประสบปัญหาผู้บริหารในท้องสมุคในระดับน้อย และน้อยที่สุดสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคเฉพาะ

ปัญหามหาวิทยาลัยกับปัญหาหน่วยงานซึ่งท้องสมุคสังกัด และปัญหาฐานะการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคโรงเรียน ในท้องสมุคประเภทอื่น ๆ มหาวิทยาลัยประสบปัญหาน้อย

ปัญหามหาวิทยาลัยรวมงานอยู่ในระดับน้อยสำหรับมหาวิทยาลัยซึ่งปฏิบัติงานในท้องสมุคประเภทต่าง ๆ ยกเว้นท้องสมุควิทยาลัยและมหาวิทยาลัยที่มหาวิทยาลัยประสบปัญหานี้ปานกลาง

ปัญหาผู้ใช้เป็นปัญหาน้อยสำหรับมหาวิทยาลัยซึ่งปฏิบัติงานในท้องสมุคโรงเรียน แต่ท้องสมุคอื่น ๆ มหาวิทยาลัยประสบปัญหาในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับปัญหาค่านอาคารสถานที่ท้องสมุคซึ่งเป็นปัญหาน้อยสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคประชาชน แต่ในท้องสมุคประเภทอื่น มหาวิทยาลัยประสบปัญหานี้ปานกลาง

มหาวิทยาลัยซึ่งปฏิบัติงานในท้องสมุคเฉพาะและท้องสมุคประชาชนประสบปัญหาค่านวัสดุอุปกรณ์ในระดับน้อย แต่อยู่ในระดับปานกลางสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุควิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และท้องสมุคโรงเรียน

ปัญหางบประมาณ การปฏิบัติงาน ปริมาณงาน และอุปกรณ์เครื่องมือ เป็นปัญหามากสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคโรงเรียน แต่เป็นปัญหาน้อยสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคเฉพาะและท้องสมุคประชาชน ส่วนในท้องสมุควิทยาลัยและมหาวิทยาลัยปัญหาเหล่านี้อยู่ในระดับปานกลาง

ปัญหาส่วนตัว มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ประสบปัญหาน้อย และน้อยที่สุดสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในท้องสมุคประชาชน

เพื่อเพิ่มพูนประสิทธิภาพในการทำงานของมหาวิทยาลัย และเพื่อให้ความช่วยเหลือสนองความต้องการในการทำงาน กิจกรรมทางวิชาการจึงนับว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ยิ่งที่ทางแผนกวิชาควรจัดดำเนินการให้สอดคล้องกับความต้องการของมหาวิทยาลัย ดังปรากฏรายละเอียดในตารางที่ 24

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ยน้ำหนักความต้องการของบัณฑิตในกิจกรรมทางวิชาการ เสนอแนะ ต่อแผนกวิชาบรรณารักษศาสตร์
จำแนกและเปรียบเทียบตามประเภทห้องสมุดที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติงานอยู่

ประเภท ห้องสมุด กิจกรรม	ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน			ห้องสมุด เฉพาะ			ห้องสมุด ประชาชน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
1. จัดสัมมนาทางวิชาการ เฉพาะเรื่องเป็นประจำ	3.95	1.08	มาก	3.5	0.71	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด	4.	1.41	มาก
2. เปิดสอนและอบรมวิชา บรรณารักษศาสตร์ชั้นสูง ในระหว่างภาคฤดูร้อนทุกปี	3.58	0.69	ปานกลาง	3.5	0.71	ปานกลาง	4.67	0.58	มากที่สุด	2.5	0.71	น้อย
3. จัดตั้งศูนย์วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์สำหรับนิสิตเก่าให้ ถามปัญหามายังแผนกวิชาใด	4.11	0.81	มาก	4.	0.	มาก	5.	0.	มากที่สุด	3.5	0.71	ปานกลาง
4. จัดบรรยายเรื่องราวที่น่าสนใจ ในวงการห้องสมุดเป็นครั้ง คราว	4.	0.58	มาก	4.	1.41	มาก	5.	0.	มากที่สุด	4.	0.	ปานกลาง
5. จัดแปลและพิมพ์เอกสารทาง บรรณารักษศาสตร์ใหม่ ๆ ออกเผยแพร่เป็นประจำ	4.53	0.70	มาก	4.5	0.71	มาก	5.	0.	มากที่สุด	4.5	0.71	มาก

ตารางที่ 24 (ต่อ)

ประเภท ของสมุด กิจกรรม	ห้องสมุดวิทยาลัย และมหาวิทยาลัย			ห้องสมุด โรงเรียน			ห้องสมุด เฉพาะ			ห้องสมุด ประชาชน		
	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ	\bar{X}	S.D.	แปลความ
6. จุดโปรแกรมศึกษาคูงาน ห้องสมุดในต่างประเทศ	3.94	0.86	มาก	4.	1.41	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	3.5	0.71	ปานกลาง
7. จัดทำทำเนียบนิสิตเก่า ออกเผยแพร่และรักษา ให้ทันสมัยอยู่เสมอ	4.	1.16	มาก	4.	1.41	มาก	5.	0.	มากที่สุด	5.	0.	มากที่สุด
8. จัดพบปะสังสรรค์ระหว่าง นิสิตเก่าที่ประกอบอาชีพ เดียวกัน	3.74	0.81	มาก	3.5	2.12	ปานกลาง	4.33	1.16	มาก	4.5	0.71	มาก
9. เพิ่มการประชาสัมพันธ์ กิจกรรมของแผนกวิชา โดย- เฉพาะทางคานวิชาการแก่นิสิต เก่า	4.	0.75	มาก	4.	1.41	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	4.5	0.71	มาก
10. จัดคอลัมน์ตอบปัญหาบรรณารักษ์ ในวารสารบรรณารักษศาสตร์	3.90	0.74	มาก	4.	0.	มาก	4.67	0.58	มากที่สุด	4.5	0.71	มาก

ตารางที่ 24 มหาวิทยาลัยที่มีความต้องการกิจกรรมจากแผนกวิชาในระดับนำหนักเฉลี่ยแตกต่างกัน โดยเฉลี่ยแล้วมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะต้องการให้จัดสัมมนาทางวิชาการเฉพาะเรื่อง เป็นประจำมากที่สุด มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัยและห้องสมุดโรงเรียนมีความต้องการมาก ส่วนในห้องสมุดโรงเรียนมีความต้องการปานกลาง

การเปิดสอนและอบรมวิชาบรรณารักษศาสตร์ชั้นสูงในระหว่างภาคฤดูร้อนทุกปีเป็นกิจกรรมที่มหาวิทยาลัยปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะมีความต้องการมากที่สุด แต่เป็นที่ต้องการน้อยสำหรับมหาวิทยาลัยปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชน ส่วนในห้องสมุดประเภทอื่นมีความต้องการอยู่ในระดับปานกลาง

มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะมีความต้องการให้แผนกวิชาจัดตั้งศูนย์วิชาการทางบรรณารักษศาสตร์สำหรับนิสิตเก่าให้ตามปัญหาที่ยังแผนกวิชาได้ และจัดโปรแกรมศึกษาทำงานห้องสมุดในต่างประเทศในระดับความต้องการมากที่สุด ในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และห้องสมุดโรงเรียน มหาวิทยาลัยมีความต้องการมาก แต่อยู่ในระดับปานกลางสำหรับความต้องการของมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดประชาชน

การจัดบรรยายเรื่องราวที่น่าสนใจในวงการห้องสมุดเป็นครั้งคราว จัดแปลและพิมพ์เอกสารทางบรรณารักษศาสตร์ใหม่ ๆ ออกเผยแพร่เป็นประจำ เพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรมของแผนกวิชาโดยเฉพาะทางด้านวิชาการแก่นิสิต และจัดคอลัมน์ตอบปัญหาบรรณารักษ์ใน "ข่าวสารบรรณารักษ์" เป็นกิจกรรมทางวิชาการซึ่งมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะมีความต้องการมากที่สุด สำหรับในห้องสมุดประเภทอื่น ๆ มหาวิทยาลัยมีความต้องการมาก

มหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดเฉพาะและห้องสมุดประชาชนมีความต้องการให้แผนกวิชาจัดทำทำเนียบนิสิตเก่าออกเผยแพร่และรักษาให้ทันสมัยอยู่เสมอมากที่สุด และความต้องการอยู่ในระดับมากสำหรับมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดวิทยาลัยและมหาวิทยาลัย และห้องสมุดโรงเรียน

มหาวิทยาลัยส่วนใหญ่ต้องการให้แผนกวิชาจัดพบปะสังสรรค์ระหว่างนิสิตเก่าที่ประกอบอาชีพเดียวกันมาก ยกเว้นมหาวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานในห้องสมุดโรงเรียนซึ่งมีความต้องการปานกลาง

กิจกรรมพิเศษของบัณฑิตและมหาบัณฑิต

นอกเหนือจากการทำงานในหน้าที่รับผิดชอบประจำแล้ว บัณฑิตและมหาบัณฑิตทั้งที่ประกอบอาชีพบรรณารักษ์และอาชีพอื่นได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมพิเศษทาง ๆ อาทิเช่น การเป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพ หรือการเขียนผลงานทางวิชาการ ซึ่งกิจกรรมพิเศษเหล่านี้เป็นสิ่งที่ใช้ประกอบการพิจารณาได้ว่า บัณฑิตและมหาบัณฑิตได้นำความรู้จากการศึกษาวิชาบรรณารักษศาสตร์ไปประยุกต์ใช้มากน้อยเพียงใด

การเป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพ

บัณฑิตส่วนใหญ่จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 60.61 ของจำนวนบัณฑิตทั้งหมด และมหาบัณฑิตส่วนใหญ่ 27 คน คิดเป็นร้อยละ 90.00 ของจำนวนมหาบัณฑิตทั้งหมด ได้เป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพต่าง ๆ ดังปรากฏในตารางที่ 25

ตารางที่ 25 การเป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพของบัณฑิตและมหาบัณฑิต

วุฒิ	อ.บ.		อ.ม.	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
สมาคม				
สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย	44	36.67	27	100.00
สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย	6	5.00	1	3.70
สมาคมภาษาและหนังสือ	1	0.83	0	0.00
สมาคมนิสิตเก่าจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	35	29.17	6	22.22
สมาคมสตรีอุดมศึกษา	6	5.00	3	11.11
ชมรมนิสิตเก่าอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย	69	57.50	7	25.93
คุรุสภา	34	28.33	10	37.03
สยามสมาคม	2	1.67	2	7.41
สมาคมนักประชาสัมพันธ์	2	1.67	0	0.00
อื่น ๆ	7	5.83	3	11.11

ตารางที่ 25 ปรากฏว่า บัณฑิตที่เป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพส่วนใหญ่ร้อยละ 57.50 เป็นสมาชิกชมรมนิสิตเกาอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย รองลงมาร้อยละ 36.67 เป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย และที่เป็นสมาชิกสมาคมอื่น ๆ แห่งละ 1 คน ได้แก่ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยอังกฤษ ชมรมสนทนาเรื่องหนังสือ สมาคมผู้บริหารการศึกษา ชมรมเลขานุการ ชมรมผู้นิยมของไทย ชมรมนิสิตเกาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา สมาคมนักเรียนเกาเนเชอร์แลนด์

มหาบัณฑิตที่เป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพทั้งหมดซึ่งเป็นจำนวนสูงสุดเป็นสมาชิกสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย รองลงมาร้อยละ 37.03 เป็นสมาชิกครูสภา มีจำนวนน้อยที่สุดร้อยละ 3.70 เป็นสมาชิกสมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย และสมาคมอื่น ๆ ซึ่งมีมหาบัณฑิตเป็นสมาชิกแห่งละ 1 คน ได้แก่ สมาคมบัณฑิตยสตรีแห่งประเทศไทย ชมรมผู้นิยมของไทย สมาคมการศึกษาแห่งประเทศไทย สภาสตรีแห่งชาติ ยุวพุทธิกสมาคม พุทธสมาคม สมาคมส่งเสริมการศึกษา จังหวัดนนทบุรี สมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง จังหวัดนนทบุรี และสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

ในการเข้าเป็นสมาชิกสมาคมหรือชมรมวิชาชีพต่าง ๆ ดังกล่าวนั้น ปรากฏว่ามีบัณฑิตจำนวนน้อยเพียง 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.08 ของจำนวนบัณฑิตที่เป็นสมาชิกทั้งหมดเคยได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ในสมาคม ตำแหน่งต่าง ๆ ได้แก่ นายทะเบียน และผู้ช่วยนายทะเบียน ของชมรมนิสิตเกาอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย กรรมการ อนุกรรมการ เจ้าหน้าที่การเงินและเอกสารของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย กรรมการฝ่ายวิเทศสัมพันธ์ของสมาคมผู้บำเพ็ญประโยชน์แห่งประเทศไทย และกรรมการประสานงานของชมรมสนทนาเรื่องหนังสือของกรมประชาสัมพันธ์

ส่วนมหาบัณฑิตที่ได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ มี 7 คน คิดเป็นร้อยละ 25.93 ของจำนวนมหาบัณฑิตที่เป็นสมาชิกทั้งหมด โดยดำรงตำแหน่งประธานฝ่ายวิจัยและพัฒนา เลขานุการ ปฏิคม กรรมการ อนุกรรมการของสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย นายทะเบียนของชมรมนิสิตเกาอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เลขานุการของสมาคมส่งเสริมการศึกษาและสมาคมส่งเสริมวัฒนธรรมหญิง จังหวัดนนทบุรี และเลขานุการคณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ

นอกจากจะเข้าร่วมในกิจกรรมของสมาคมหรือชมรมวิชาชีพแล้ว มีบัณฑิตและมหาบัณฑิต
 ใ้รับเชิญเป็นวิทยากรคานทองสมุคและบรรณารักษศาสตร์ เมื่อเปรียบเทียบระหว่างบัณฑิต
 และมหาบัณฑิตแล้วจะเห็นว่า บัณฑิตที่ใ้รับเชิญเป็นวิทยากรมีจำนวนเพียง 22 คน คิดเป็น
 รอยละ 11.11 ของจำนวนบัณฑิตทั้งหมด แต่ในขณะที่เดียวกันมหาบัณฑิตส่วนใหญ่จำนวน 17 คน
 คิดเป็นรอยละ 56.67 ของจำนวนมหาบัณฑิตทั้งหมดได้เคยรับเชิญเป็นวิทยากรมาแล้ว กลุ่มที่
 บัณฑิตเคยเป็นวิทยากรให้ ได้แก่ สมาคมทองสมุคแห่งประเทศไทย บรรณารักษ์ทองสมุคเฉพาะ
 บรรณารักษ์ทองสมุคประชาชน ผูบรรมสอบภาคฤดูร้อนวิชาชุดบรรณารักษศาสตร์ บรรณารักษ์
 ทองสมุคโรงเรียน จังหวัดราชบุรี ศ.อ.ศ.อ. อุบลราชธานี โรงเรียนการประชาสัมพันธ์
 นักเรียนฝึกอบรมช่างพิมพ์ นิสิตนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และผู้เข้าเยี่ยมชม
 กิจการทองสมุค ส่วนมหาบัณฑิตเคยเป็นวิทยากรให้กับ สมาคมทองสมุคแห่งประเทศไทย
 คุรุบรรณารักษ์ บรรณารักษ์ทองสมุคประชาชน พระสงฆ์แห่งจิตภาวันวิทยาลัย ผู้สมัครสอบ
 วิชาครูชุดบรรณารักษศาสตร์ นักศึกษาวิทยาลัยเพาะช่าง และวิทยาลัยทันแกว คุรุบรรณารักษ์
 โรงเรียนเขต 3 สงขลา คุรุบรรณารักษ์โครงการโรงเรียนมัธยมสวนกุฎิมภาค

บัณฑิตและมหาบัณฑิตนอกจากจะได้ใช้ความรู้โดยการ เป็นวิทยากรแก่กลุ่มชนต่าง ๆ
 แล้ว ยังมีผู้ได้ใช้เวลาศึกษาคนควาและเผยแพร่วิทยากรความรู้ที่ได้ศึกษาเพื่อเป็นประโยชน์
 ต่อผู้อื่นใ้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังปรากฏในตารางที่ 26

ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 26 ผลงานด้านวิชาการ ของบัณฑิตและมหาบัณฑิตจําแนกตามลักษณะชนิดของงานและสาขาวิชา

ผลงานวิชาการ		อ.บ.						อ.ม.					
		หนังสือวิชาการ		บทความวิชาการ		ไม่เคยเขียนหนังสือหรือบทความทางวิชาการ	รวม	หนังสือวิชาการ		บทความวิชาการ		ไม่เคยเขียนหนังสือหรือบทความทางวิชาการ	รวม
		บรรณา- รักษ์- ศาสตร์	สาขา อื่น	บรรณา- รักษ์- ศาสตร์	สาขา อื่น			บรรณา- รักษ์- ศาสตร์	สาขา อื่น	บรรณา- รักษ์- ศาสตร์	สาขา อื่น		
อ.บ.	หนังสือ วิชาการ	บรรณา- รักษ์ศาสตร์	3		2	1		6					
		สาขา อื่น		3	1			4					
	บทความ วิชาการ	บรรณา- รักษ์ศาสตร์			12			12					
		สาขา อื่น			2	11		13					
ไม่เคยเขียนหนังสือและ บทความทางวิชาการ						163	163						
อ.ม.	หนังสือ วิชาการ	บรรณา- รักษ์ศาสตร์						2		5			7
		สาขา อื่น											
	บทความ วิชาการ	บรรณา- รักษ์ศาสตร์								3			3
		สาขา อื่น								3			3
ไม่เคยเขียนหนังสือและ บทความทางวิชาการ											17	17	
รวม			3	3	17	12	163	198	2	11		17	30

ตารางที่ 26 ในจำนวนบัณฑิต 198 คน จะเห็นว่าบัณฑิตส่วนใหญ่ 163 คน คิดเป็นร้อยละ 82.32 ไม่เคยเขียนหนังสือหรือบทความทางวิชาการแต่อย่างใด ส่วนบัณฑิตจำนวน 35 คน ที่มีผลงานด้านวิชาการ ปรากฏว่าบัณฑิตส่วนใหญ่เขียนบทความทางวิชาการอย่างเดี่ยว ซึ่งแยกตามสาขาวิชาของเรื่องไควา จำนวนสูงสุด 12 คน เขียนบทความวิชาการทางคานบรรณารักษศาสตร์ และที่เขียนบทความวิชาการสาขาอื่นมีจำนวนที่ได้เฉลี่ยกัน คือ 11 คน มีจำนวน 2 คนที่เขียนบทความทางบรรณารักษศาสตร์และสาขาอื่นด้วย

บัณฑิตที่เขียนหนังสือทางวิชาการมีจำนวนน้อย บัณฑิตจำนวน 6 คนมีผลงานหนังสือวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ ซึ่งในจำนวนนี้ 3 คนเคยเขียนหนังสือวิชาการอย่างเดี่ยวที่เขียนหนังสือวิชาการและบทความวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์มีจำนวน 2 คน และอีก 1 คนได้เขียนหนังสือวิชาการบรรณารักษศาสตร์และบทความวิชาการสาขาอื่น นอกจากนี้มีบัณฑิตจำนวน 4 คนที่มีผลงานหนังสือวิชาการสาขาอื่น ในจำนวนนี้เป็นผู้เขียนหนังสือวิชาการอย่างเดี่ยว 3 คน และอีก 1 คนเคยเขียนบทความวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ด้วย

มหาบัณฑิตส่วนใหญ่ 17 คนคิดเป็นร้อยละ 56.67 ของจำนวนมหาบัณฑิตทั้งหมดไม่เคยเขียนหนังสือหรือบทความวิชาการแต่อย่างใด และในจำนวนมหาบัณฑิต 13 คนที่มีผลงานด้านวิชาการ ปรากฏว่ามหาบัณฑิตจำนวนสูงสุด 5 คนได้เขียนหนังสือวิชาการและบทความวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์ด้วย จำนวนที่เท่ากันรองลงมาคือ 3 คน เขียนบทความทางบรรณารักษศาสตร์อย่างเดี่ยวและเขียนบทความวิชาการทั้งทางบรรณารักษศาสตร์และสาขาอื่นด้วย ส่วนมหาบัณฑิตที่เขียนหนังสือวิชาการทางบรรณารักษศาสตร์อย่างเดี่ยวนั้นมีจำนวนน้อยที่สุด 2 คน

ผลงานหนังสือวิชาการของบัณฑิตและมหาบัณฑิตมีดังรายชื่อต่อไปนี้

บรรณารักษศาสตร์

1. การจัดเก็บสารสนเทศโดยไซระบบไมโครกราฟฟิค
2. การใช้นิตยสารและห้องสมุดสำหรับนักศึกษาวิทยาลัยเทคนิคภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

เฉียงเหนือ

3. การแปลหัวเรื่องสำหรับหนังสือในวิชาเศรษฐศาสตร์
4. คู่มือการใช้ห้องสมุดสำนักบรรณสารการพัฒนา
5. คู่มือบรรณารักษ

6. วรรณนิเวศการศึกษไทย
7. วรรณนิเวศไทย
8. วรรณนิตยสารไทย
9. วรรณหนังสือพิมพ์ไทย
10. บรรณานุกรมงานวิจัยทางบรรณารักษศาสตร์
11. บรรณานุกรมพระนิพนธ์สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอกรมพระยาเทวัญวิมลพร
12. บรรณานุกรมสิ่งพิมพ์กระทรวงศึกษาธิการ เล่ม 3, 6
13. บรรณนิตยสารและสารสังเขปหนังสือประชุมพงษาวดาร
14. รายชื่อหนังสือเกี่ยวกับวรรณคดีไทย
15. เลขหมู่และบัตรหลักสำหรับหนังสือภาษาไทย
16. หลักการใช้ห้องสมุดและหนังสืออ้างอิง
17. Bangkok World Index, 1970

สาขาอื่น

1. คู่มือประกอบการเรียนวิชาสังคม 7 (ประวัติศาสตร์ทั่วไป)
2. ปาฐกถาและโต้วาที
3. ฐ
4. สารสังเขปวิธีสอนภาษาอังกฤษ
5. Position Classification of the CSP.

ส่วนที่เป็นบทความวิชาการ ให้นำลงพิมพ์ในวารสารและสิ่งพิมพ์ต่าง ๆ ดังมีรายชื่อ

ต่อไปนี้

สาขามานุษยวิทยา

ชาวรามคำแหง

จันทร์เกษม

เฟื่องฟ้า

บรรณสาร ส.พ.บ.

มิตรครู

วารสาร กพฉ.

วารสารกรมวิชาการ

วารสารครุศาสตร์

วารสารรัฐประศาสนศาสตร์

วารสารศิลปากร

วารสารสามัญศึกษา

วารสารห้องสมุด

วิทยาสาร

สถาปัตยกรรมน้องใหม่

อักษรศาสตร์พิจารณา

สาขาอื่น

ชาวสารการชนม์

จันทร์เกษม

ขอฟ้า

นภศูล

บางกอกกรี๊ดเตอร์

โบราณคดี

ยาสูบ

วารสารน้ำตาล

วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ

วารสารสมาคมนิสิตเก่า จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยาสาร

สกุลไทย

สตรีนันทบุรีอนุสรณ์

อนุสารวรรณศิลป์

อักษรศาสตร์พิจารณา

Bangkok Post